

WARIUNAS

MŪSŲ GINKLAS, MŪSŲ MOKSLAS —
LIETUVAI TĖVYNEI

TURINYS

1. Prabėgo lapkričio 23-oji.
2. Mjr. Ališauskas — Gen. Silvestras Žukauskas.
3. Std. Vas — Studentija ir P. L. P. Karo Mokykla.
4. K. Ulvydas — Mūsų kariūno kelias
5. Kazys Zupka — Lakūno daina.
6. Mjr. Ališauskas — Širvintų Giedraičių kautynės.
7. Buzas — Kulkosvaidininkas.
8. K. Zupka — Apie tavo draugę.
- 9) Balys Gendvilas — Vis tas „Kariūnas“.
10. Ltn. Sakalauskas — Skyrius žvalgant.
11. Kritika ir bibliografija.
12. Pr. Gailiūnas — Būrininkas, aš ir štripkė.
13. VI. Alekščius — III kursas pro mamonėlį.
14. Kronika.
15. Mūsų sportas.

Viršelyje — Kariūnai pašliūžininkai.

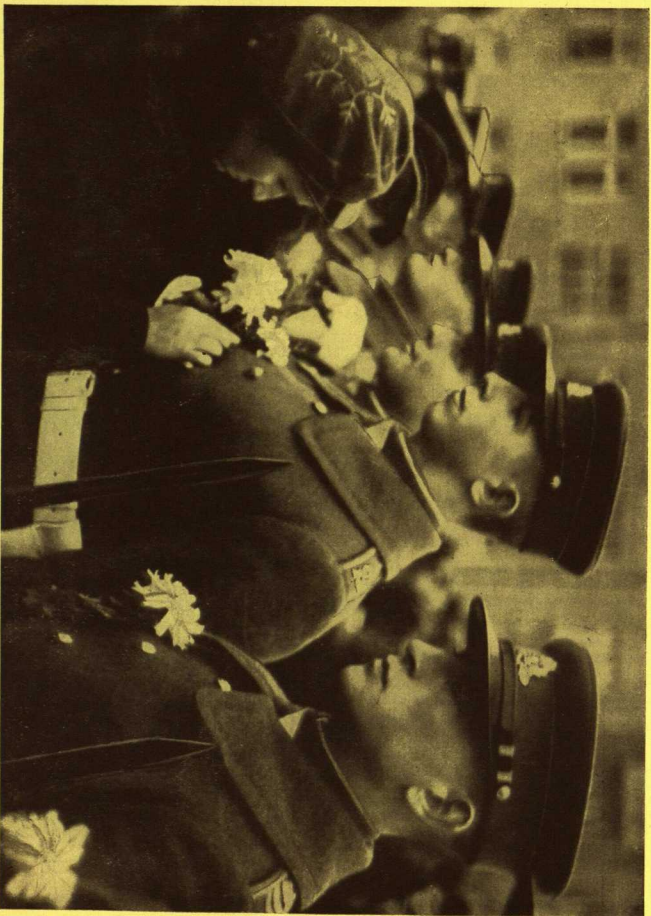
Kar. Maželio nuotr.

KARIŪNAS P. L. P. Karo Mokyklos kariūnų ir aspirantų iliustruotas žurnalas. Leidžia kariūnų ramovė. Išėina kas du mėnesiai. Redaguoja ltn. NOREIKA. Prenumeratos kaina metams — 5 lt.; kariūnams, aspirantams ir moksleiviams — 4 lt. Adresas: P. L. P. Karo Mokykla, A. Panemunė. Telef. Tarybos val. per Šančių Karišką į K. Mokyklos štabą. Spaudė „Šviesos“ spaustuvė, Kaune, Jakšto g. 2 nr. Telef. 2-66-65.

ATSKIRO NR. KAINA 1 Lt.

Studentes ginklais apdovanotiems kariņniekiem (1911. gada 23. oktobris)

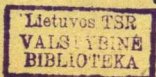
Prabėgo lapkričio 23-oji

Mes gyvename labai trumpai. Metai plaukia, kaip patvinusi upė, o atskiras žmogus toks menkas toje didžiulėje gyvenimo srovėje. Bet kai tie silpni žmonės susijungia į kolektyvą, kai jų visų veiksmuose ima reikštis viena galinga valia, tada ir atskiras žmogus tampa labai reikalingas, tada jo gyvenimas įgyja tikrai didelės prasmės, gi viso kolektyvo gyvenimas tampa, tų atskirų žmonių pastangų dėka, amžinas.

Tas būdas, kuriuo šiais metais buvo minima kariuomenės šventė mūsų Tėvynėje, labai įtikinančiai parodė, jog neišgaišo senųjų lietuvių pasiaukojimas, jų narsumas ir atkaklumas ginti savo kraštą. Dar daugiau. Šiais metais visuomenė parodė, jog ji iš anksto yra susirūpinusi krašto saugumu. Tai tikras laidas, tai konkretus žodis visiems tiems, kurie galanda durtvus ir lieja patrankas mūsų galvoms. Jau nyksta paskutiniai pasyvumo ženklai. Visuomenė vis daugiau įsisąmonina ir supranta, kad kalbos apie gražiuosius taikos idealus šiais laikais tėra tik priemonė silpninti priešo militariniam atsparumui. Toks mūsų visuomenės nusiteikimas neabejotinai stiprina ne tik kariūnų, bet ir visos Lietuvos kariuomenės dvasią, jos ryžtingumą aukoti viską iki paskutinio kraujo lašo, kad išsklaidytų ties mūsų galvomis susitelkusius tamsiuosius debesis. Kai kiekvienas eilinis kovotojas yra pasiryžęs mirti, kad įvykdytų vado įsakymą — kas gali laimėti prieš tokią kariuomenę?! Taip! Su dideliu pasitenkinimu galime prisiminti neseniai praėjusią lapkričio 23-

928-517

225

Gen. Silvestras Žukauskas

Lapkričio 26 d. rytą staiga mirė generolas Silvestras Žukauskas, pirmasis Lietuvos Kariuomenės Vadas. Mirė sulaukęs 77 metų amžiaus.

Jo tarnyba rusų kariuomenėje praėjo išimtinai rikiuotės dalyse. Rusų-japonų kare 1904—1905 metais jisai vadovavo kulkosvaidžių kuopai. Didžiajame 1914—1918 metų kare pradžioje vadovavo pulkui, vėliau brigadai, divizijai ir karo pabaigoje — korpusui. Tarnyba, kautynės ir karo veiksmai, kuriuos teko a. a. gen. S. Žukauskui pravesti tarnaujant rusų kariuomenėje, yra mažai žinomi, daugiau žinomos kautynės ir karo operacijos, kurias atliko gen. S. Žukauskas Lietuvoje, vadovaudamas Lietuvos kariuomenei, nors ir čia dar labai daug trūksta, kad iširtum visus karo veiksmus ir praktiškus pamokymus, kuriuos davė a. a. S. Žukauskas Lietuvos kariuomenėj.

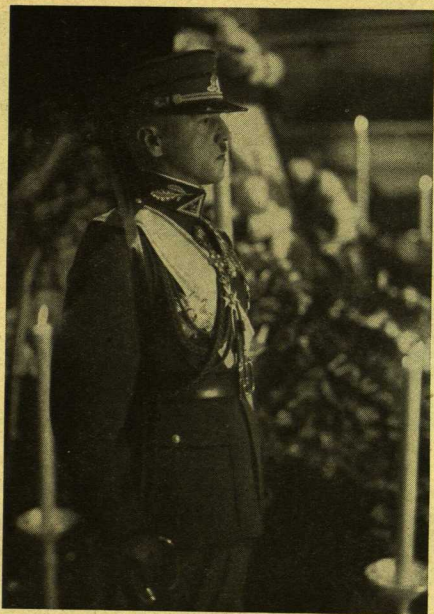
Gen. S. Žukausko tarnybos pradžia Lietuvos kariuomenėje siekia 1918 metų pabaigą, Vilniuje. Tačiau neilgam. Liga ir nesutarimai privertė jį pasitraukti. Grįžęs tarnybon 1919 metų

---

iąją. Su karišku pasitenkinimu, nes kiekvienam kariui gerai žinoma, koks didelis veiksnys kautynėse yra visuomenės atsparumas. Visuomenėje auga būsimieji kariai, iš tos visuomenės yra ir kiekvienas dabar viešai ginklą nešiojantis.

Kariuomenės devyniolikos metų sukaktvinė šventė Karo Mokyklai davė daug nepaprasto džiaugsmo — tą dieną mokyklai profesūra ir studentija dovanavo ginklų.

Kariūnai gerai įsidėjo mūsų Vyriausiojo Vado ir Kariuomenės Vado žodžius ir mintis, pareikštas kariuomenės gyvavimo 19-os metų sukakties proga. Bet ne žodžiais, o savo darbu kiekvienas kariūnas yra pasiryžęs ir prisiekęs išpildyti Jų valią iki paskutinės raidės. O nieko nėra labiau džiuginančio Tėvynės garbei savo gyvenimą paskyrusiems kariūnams, kaip visuomenės ženklas kad ir Ji stos petis į petį kovoti už tą Lietuvos garbę ir Jos laisvę.

Kariuomenės Vadas brig. gen. Raštikis garbės sargyboj prie
gen. Žukausko karsto

pavasarij, jis netrukus, gegužės mėn. 7 dieną, tapo paskirtas Vyriausiu Kariuomenės Vadu.

Pirmasis mūsų Kariuomenės Vadas pasižymėjo, kaip gabus vadas, prityręs kariuomenės organizatorius ir mokytojas bei kariuomenės auklėtojas. „Jis ėmėsi sunkiausių ir atsakingiausių pareigų, pavojingiausiai Tėvynei momentais ir niekuomet Tėvynės neapvylė“. — Taip apie jį yra pareiškęs brig. gen. Raštikis, dabartinis Kariuomenės Vadas.

Kar. Maželio nuotr.

Generolas S. Žukauskas — karo vadas

Jam vadovaujant buvo išvaryti rusai-bolševikai iš Lietuvos teritorijos ribų. Gegužės mėnesio pradžioje sukongravavo Lietuvos kariuomenę į dvi grupes: 1. Ukmergė — Utena kryptimi ir 2. Kėdainiai — Panevėžys — Rokiškis kryptimi. Šios grupės taip ir vadinosi Ukmergės ir Panevėžio grupėmis. Įvyko eilė kautynių. Jauna mūsų kariuomenė, prityrusio, sumanaus vado vedama, paėmė Ukmergę, Panevėžį, Anykščius, Rokiškį, Obelius. Birželio mėnesyje priejus Salako, Dusetų, Obelių ežerų liniją gen. Žukauskas sustabdė karo veiksmus, kad kariuomenė pasilsėtų ir persitvarkytų.

Šias kautynes gen. S. Žukauskas vedė su ypatingu atsargumu — nerizikuodamas sudėtingais manevrais, matomai suprasdamas, kad jaunai Lietuvos kariuomenei ir nedidelis pralaimėjimas gali skaudžiai atsiliepti.

Kariuomenei pasilsėjus ir sustiprėjus naujomis dalimis, gen. Žukauskas rugsėjo 25 dieną pradėjo paskutinę stambaus masto operaciją, kad išvytų rusus-bolševikus iš Lietuvos teritorijos. Karo veiksmus pradėjo dešinysis sparnas — Ukmergės grupė, vedama kar. Ladygos, rugsėjo 25 dieną. Rugsėjo 26 dieną pradėjo

Kar. Maželio nuotr.

puolimą ir Panevėžio grupė. Spalių 1 dieną mūsų kariuomenė jau stovėjo Dauguvos upės krantuose. Rusai iš Lietuvos tapo išvyti. Lietuva džiaugėsi. Valstybės Prezidentas Antanas Smetona atskiru įsakymu dėkojo gen. S. Žukauskui ir apdovanojo jį trečiuoju ir antruoju laipsniu Vyčio Kryžiais.

Spalių 1 dieną 1919 m. gen. S. Žukauskas pasitraukė iš Vyriausio karo vado pareigų, užleisdamas jas kar. Liatukui. Tuo laiku brenė kovos su bermontininkais. Visiems buvo aišku, kad bermontininkus reikia žūtbūt iškraustyti iš Lietuvos teritorijos. Derybų keliu tai nepavyko padaryti, teko panaudoti jėgą. Reikia iš naujo pergrupuoti kariuomenę ir paruošti karo veiksmų planą. Savo sumanymus patiekia gen. S. Žukauskas. Dideliuose kariuomenių vienetų štabuose gerų sumanymų niekad netrūksta. Netrūko jų ir pas mus, tačiau tikriausiai buvo gen. S. Žukausko sumanymas, jis geriausiai pažino mūsų kariuomenės padėtį ir dvasią.

Gen. Želigovskiui puolant Vilnių, gen. S. Žukauskui teko perimti kariuomenės vadovavimą. Po nelaimingų mūsų kauty-

nių ties Seinais, mūsų kariuomenės eilės buvo praretėję. Kariuomenės dvasia buvo pakirsta, mažas pasitikėjimas savo jėgomis. Nelaimėje dar gen. Želigovskio smūgis iš pasalų. Lietuva pergyveno eilę kringų momentų. Sumaniais manevrais gen. S. Žukauskui pavyko stabilizuoti frontą—Vievis, Musninkai, Širvintai, Giedraičiai, Dubingiai riboje. Kariuomenė įgijo pasitikėjimo savimi ir kada lapkričio mėnesio 17 dieną lenkai pradėjo veržtis gilyn į Lietuvą, tai gen S. Žukauskas smarkiai juos sutramdė ties Širvintais ir Giedraičiais.

Gen. S. Žukauskas — kariuomenės organizatorius

Lietuvos kariuomenė išaugo iš mažo savanorių skaičiaus. Tik vienai kitai kariuomenės daliai teteko pirmomis formavimosi dienomis pabūvoti nuolatinėse stovyklose — tuoj reikėjo eiti mūšin. Apmundiravimą, šarvuotę ir ginklus dalys gaudavo nereguliariai. Apystovos buvo nepalankios ir net žiaurios. Galima sakyti, Lietuvos kariuomenė išaugo žygiuose besikaudama su priešu. Būdamas gabus, prityręs ir daug matęs, mūsų didis karys, gen. S. Žukauskas nuolatos lankydavo kariuomenės dalis ir čia vietoje duodavo nurodymų kaip ir kur reikia pasielgti. Jo nurodymai buvo trumpi, griežti ir aiškūs.

Gen. S. Žukauskas — kariuomenės mokytojas bei jos auklėtojas

Paskyrus gen. S. Žukauską kariuomenės vadu, kariuomenė tuoj pajuto tvirtą ranką ir pamilo savo vadą. Kariškas gen. S. Žukausko autoritetas buvo labai didelis; aiškiai kariška laikysena imponuodavo kaip karininkams, taip ir kareiviams. Pasitaisius drausmės nusižengimams bei nusikaltimams, jis tuoj reagudavo, įspėdavo kitas kariuomenės dalis, kaip tuo ar kitu atveju reikia elgtis.

Kuo rūpestingiausiai eidamas savo pareigas, iš kitų taip pat reikalavo tikslaus ir griežto įsakymų bei įstatymų pildymo. „Kiekvienas įsakymas turi būti neatidėliojant išpildytas, jei jisai nesipriešina mūsų tėvynei ir valdžiai. Įsakymai rašomi ne skaitymui, bet pildymui.

Reikia suprasti, kad mūsų jauna Lietuvos kariuomenė tikai pradeda tvirtis ir todėl jai reikia iš sykio skiepyti galingą ir sveiką karišką dvasią, niekas taip kariuomenės netvirkina, kaip nepildymas įsakymų ir paliepiamų“. (Vyr. Karo Vado Įsak. Nr. 5).

Kar. Maželio nuotr.

Lenkų ir bolševikų agentams pradėjus apie Lietuvos vyriausybę ir kariuomenę skleisti melagingas žinias, jį išleido šį įsakymą:

„Drąsieji Karžygiai. Nuo jūsų priguli pažadėtoji Tėvynės laisvė, nuo jūsų stiprios dvasinės drausmės priguli sunkus valstybės kuriamojo darbo vaisingumas. Netikėkit tamsiųjų jėgų agentų provokaciniams žodžiams, kurie gausiai teikiami kariuomenės drausmės susilpninimui ir suirutės iššaukimui.

Jūs privalote reikšti kuo daugiausiai pasitikėjimo savo pajėgoms ir anaip tol nepasiduoti priešo agentų provokacijai.

Abejojimams ir svyravimams neturi būti vietos Tėvynės vaduotojo širdyje“. (Vyr. Kar. Vado Įsak. Nr. 17).

„Aš ne prašyt, bet liept atvykau“ — pareiškė vienai kariuomenės daliai, kurioje drausmės negalavimai pradėjo reikštis. Kariuomenė susitvarkė išgirdusi tvirtą ir nesvyruojantį savo vado balsą.

Kas liečia kario garbę, jį jį šiaip yra apibudinęs: „kariui duotas kardas, kad jis gintų tėvų žemę ir savo garbę —

Kar. Maželio nuotr.

kam sunkus šis ginklas — tas neprivalo jo nešioti — ir turi išeiti iš kariuomenės tarpo“.

Gen. S. Žukauskas kariuomenę vedė tvirta, kieta ranka. Daug dirbdavo ir laimėjimą tiesiog plėšte išplėsdavo. Visi jo bijojo, visi jį mylėjo ir gerbė. Kas kreipėsi į jį su atvira širdimi ir prašė jo malonės — tam jis niekada neatsakė. Tačiau, būdamas atsparus Lietuvos priešams, buvo pernelyg silpnas kovoje su intrigomis įvairių grupių, kurios griovė jo autoritetą ir keletą kartų privertė apleisti kariuomenės vado vietą, kas žiauriai atsiliepė į Lietuvos reikalus. Šis pavyzdys mums visada gyvai primins, kad nevalia drįsti griauti ir žeminti vado autoritetą.

1928 metais sausio 26 d. paskutinį kartą apleido kariuomenės eiles tardamas:

„Aš persiskiriu su Jumis, bet mano siela ir širdis buvo, yra ir bus su Jumis. Jūsų pasisėkimai bus mano džiaugsmas, o nepasisėkimai — mano liūdesys“.

Lietuva nepamirš a. a. gen. S. Žukausko ir gerbs jį už jo nuopelnus Tėvynei ir garbingas kovas, įrašytas mūsų karų dėl Nepriklausomybės istorijoje.

Studentija ir P. L. P. Karo Mokykla

(Knygos draugai įspūdingai pagerbė ginklo draugus)

Mūsų universitetas per trumpą savo gyvavimo laiką yra sukūręs gražių lietuviškų tradicijų. Viena iš gražiausių ir jausmingiausių tradicijų — organizuotas dalyvavimas kariuomenės šventėje. Šimetinė kariuomenės šventė parodė, kad visa Lietuvos studentija ypatingai įvertina ginkluotų pajėgų svarbą mūsų tautos gyvenime. Ne tik įvertina, bet ir didžiuojasi savo kariais, kurie Nepriklausomybės kovose parodė tiek daug kilnios tėvynės meilės ir nuostabaus heroizmo.

Ir kai nūdien visų valstybių politikos įžymybės akcentuoja būtiną šalies karinį atsparumą, studentija negali likti pasyvi savo krašto karinio pajėgumo stiprinimo darbe.

Tautinio ginklo stiprinimo idėjos propagavimu universiteto sienose ir plačioj visuomenėj daugiausi yra susirūpinę ramovėnai, studentai atsargos karininkai, prieš penkis metus susibūrę į organizuotą kolektyvą, iš kurio išaugo stipri studentijos korporacija.

Šių metų kariuomenės šventės minėjimo reikalu ramovėnai buvo sušaukę visų studentijos organizacijų atstovų pasitarimą, kuriame buvo iškeltas sumanymas nupirkti kariuomenei ginklų ir perduoti juos P. L. P. Karo Mokyklai. Šis sumanymas rado gyvo pritarimo ne tik V. D. Unviersiteto studentijoje, bet ir visose aukštojo mokslo įstaigose.

Studentijos pasiryžimas ir tikra kariuomenės meilė davė gražių rezultatų. Studentų organizacijos nupirko per keturiasdešimts šautuvų ir dovanoją juos savo ginklo kolegoms — P. L. P. Karo Mokyklos kariūnams. Prie dovanų pirkimo prisidėjo šios korporacijos:

Po tris kariškus šautuvus nupirko stud. at-kų korp. „Kęstutis“, korp. „Fraternitas Lithuanica“ ir šio reikalo iniciatorė stud. ats. karininkų korp. „Ramovė“; po du šautuvu: L. S. T. korp. „Neo-Lithuania“ ir stud. šaulių kuopa.

Po vieną šautuvą: Teisių Fak-to profesūra, Matematikos-Gamtos Fak-to profesūra, Teolog.-Filosof. Fak-to profesūra; L. S. T.

Stud. ats. ltn. Venclovas, Stud. ats. karin. korp1 Ramovės pirmininkas.

korp. „Filiae Lithuaniae“, stud. at-kų korp. „Gaja“, at-kų korp. „Grandis“, stud. at-kų klūbas „Vytautas“, korp. „Fraternitas Juvenum“, korp. „Šarūnas“, korp. „Samogitia“ su „Filiae Samogitiae“, stud. skaučių draugovė, stud. skautų korp. „Vytis“, korp. „Romuva“, korp. „Romuvos Vaidilutė“, korp. „Sudavia“ su korp. „Virgines Sudaviae“, stud. šaulių korp. „Živilė“, stud. šaulių korp. „Saja“, korp. „Patria“, stud. medikų draugija, vyrija „Plienai“, korp. „Unitas“, stud. sąjunga „Baltija“, korp. „Fraternitas Baltiesis“ su korp. „Virgines Baltieses“, korp. „Veteraria“ su korp. „Jordania“, korp. „Batamia“ su korp. „El-Al“.

Dar po vieną šautuvą nupirko Dotnuvos Ž. Ū. Akademijos L. S. T. korp. „Jaunoji Lietuva“ ir stud. ateitininkų s-ga. Taip pat simbolinę dovaną — po vieną šautuvą nupirko 6 pėst. Pilėnų kng. Margio pulkui Klaipėdos Prekybos ir Respublikos Pedagoginio Institutų studentai.

Visi prisidėję prie ginklų pirkimo vajaus, nekantraudami laukė lapkričio 23 d. kariuomenės šventės. Nors tą dieną oficialiai nebuvo nutrauktos paskaitos ir pratybų darbai, tačiau studentija labai gausiai dalyvavo iškilmėse Karo Muziejuje. Civilinės akademinės jaunuomenės organizuota eiseną su nupirktais šautuvais buvo labai įspūdinga. Tas parodė, kad universiteto visuomenė nėra pamiršusi nei tų, kurie krito kovose už tautos laisvę, nei tų, kurie dabar būdi laisvės sargyboje.

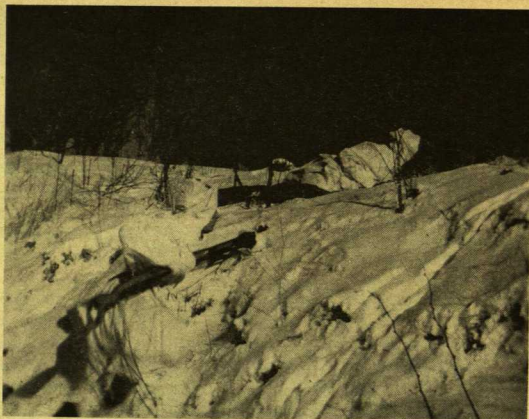
Karo Muziejaus sodely, prieš prožektoriais nušviestą Nežinomojo kareivio kapą išsirikiavo 40 studentų bei studentų su naujais plieniniais šautuvais. Tuo atvyko ir tiek pat kariūnų.

Visų studentijos organizacijų, įteikiančių šautuvus, vardu kalbėjo stud. ats. karininkų korp. „Ramovės“ pirmininkas ats. ltn. Venclovas. Jis savo žodyje pažymėjo, kad visa Lietuvos studentija eina išvien su kariuomene ir rimto pavojaus metu tėvų nei stos drauge su visais kariais į kovos lauką. Šia proga jis perskaitęs perdavė Karo Mokyklos viršininkui tokio turinio aktą: „1937 m. lapkričio 23 d. kariuomenės 19-kos metų sukaktuvių proga Vytauto Didžiojo Universiteto ir Žemės Ūkio Akademijos studentų organizacijos, reikšdamos savo pagarbą ir meilę krašto gynėjams, perduoda Pirmojo Lietuvos Prezidento Karo Mokyklai savo kuklią simbolinę dovaną — ginklus.

Stiprios lietuvių valios reiškėjas — ginklas, tejungia visos tautos sūnus į vieną stiprią šeimą, pasiryžusių ginti Lietuvos garbę ir kovoti dėl lietuviškų žemių sujungimo.

Mūsų ginklai Jūsų rankose tebūna simbolis to didžiojo bendro darbo, kurio pastangomis turi iškilti kultūringa, tvirta ir graži Vytauto ir savanorių Lietuva“.

Karo Mokyklos viršininkas brig. gen. Musteikis, perimdamas aktą ir ginklus, tarė jautrų padėkos žodį studentijai ir profesūrai už taip kilnią ir gražią dovaną, pažymėdamas, kad šis akademinės jaunuomenės žygis džiugina ne tik kario, bet ir kiekvieno lietuvių širdį. Akademinė jaunuomenė šiuo nepaprastu mostu parodė didelį pareigingumą, gilų patriotizmą ir priminė mūsų visuomenei aukoti Ginklų Fondui.

Kar. Maželio nuotr.

Buvo begalo jautrus ir įspūdingas momentas, kada studentai perdavė kariūnams ginklus. Studentės kiekvienam plieno šautuvu apginkluotam kariūnui prisegė dar po baltą gėlelę. Tai kieto plieno ir jautrios širdies vienybės ženklas, kurį dar daugiau paryškino *Kauno miesto pradžios mokyklos Nr. 15* mokinių padovanotas šautuvas krašto gynėjams.

Pasibaigus iškilimams Karo Muziejų, studentijos kolektyvų, prisidėjusių prie ginklų pirkimo vajaus, vadovybės kariškais sunkvežimiais buvo nuvežtos į Karo Mokyklą. Malonaus ir tikrai tėviško Karo Mokyklos viršininko brig. gen. Musteikio žodžiais, Karo Mokykla iki šiol dar tiek studentijos nematė. Ir tikrai. Į Karo Mokyklą tiek prigūžėjo studenčių ir studentų, jóg nebuvo vietos kur pasisukti. Tačiau nuotaika buvo tokia linksma, kad niekas neįjautė tos didelės spusties.

Antrąją kariuomenės šventės iškilnių dalį Karo Mokykloje sudarė visuomenės organizacijų atstovų sveikinimai ir meninė dalis, kurią gražiai ir nuotaikingai atliko kariūnai bei aspirantai ir valstybės teatro artistai.

Kar. Maželio nuotr.

Po sveikinimų ir meninės dalies studentijos organizacijų kviestieji atstovai ir kiti svečiai buvo pavaišinti kariūniška vakariene. Vakarienės metu Karo Mokyklos viršininkas brig. gen. Musteikis tarė studentams šiltą žodį, pasidžiaugė gražiu atvykusių svečių būreliu ir dar kartą padėkojo studentijai už dovaną — ginklus.

Studentai Karo Mokyklos viršininkui brig. gen. Mustekiui sugiedojo Ilgiausių metų. Vėliau visi svečiai ir kariūnai gražiai pasilinksmino. Per visą Karo Mokykloje subuvimo laiką jautėsi tarp kariūnų ir studentų tikras nuoširdumas ir draugiškumas.

Studentijos organizacijų kviestieji atstovai iš Karo Mokyklos išsivežė gražiausius įspūdžius ir ateity yra pasiryžę dar ne vieną kartą apdovanoti kariūnus ginklais.

Mūsų kariūno kelias

Prieškarinės Lietuvos besimokantį jaunuolį apibūdina bendruomeniškumas. Mūsų moksleiviai, norėdami atsispirti svetimai dvasiai, steigė įvairius būrelius. Čia jie atspėjamu nuo mokslo laiku turėjo progos papildyti tas savo asmenybės ugdymo spragas, kurių tiek daug turėjo to meto rusų mokykla. Būrelių susirinkimuose skaitomi patrijotinėmis temomis rašiniai, referatai, leidžiami laikraščiai palaikė jų tautiškąjį nusiteikimą, ugdė bendruomeniškumą, žodžiu, neleido paskęsti svetimybių jūroje mūsų moksleivio lietuviškai dvasiai.

Dar prieš subyrant mūsų vergovės pančiams, buvo ištisos eilės susipratusių lietuvių inteligentų, pasiruošusių dirbti visose gyvenimo srityse. Ir jei šimtmečius svetimųjų skriaudžiama tauta pajėgė susikurti laisvą gyvenimą ir šiandieną, atsistojusi šalia kitų tautų, neatsilikė materialių gėrybių ir dvasinių vertybių kūrimo, — tai nuopelnas tų vyrų, kurie engėjų draudžiamuose būreliuose veikdami, buvo išugdę savyje didžią tėvynės meilę ir išlaikę lietuviškumą.

Visai kitu keliu teko eiti mūsų jaunuoliui, einančiam tais laikais karo mokslą. To meto kariūnas buvo supamas svietimos aplinkos, joks tautinis veiksmas buvo neįmanomas. Jis turėjo visiškai paklusti mokyklos drausmei ir gal tik atostogų metu galėjo patirti, kas veikiama šiaipjau visų lietuvių moksleivių. Tačiau ir tokiose sąlygose gyvendamas, mūsų prieškarinis kariūnas liko savo tautai ištikimas sūnus. Jo gimtoji kalba, religija buvo veiksniai, neleidę jam nutaust, užmiršt savo kraštą net tada, kai jis jau buvo išėjęs karo mokslą ir pradėjęs tarnybą rusų kariuomenėje.

Kai išmušė tautai lemiama valanda, tie mūsų tautos rinktiniai vyrai, išsižadėję svetur garbės, pinigų, vien didžios tėvynės meilės vedami, lyg sakalai suskrido iš plačiosios Rusijos gimtinės ir čia stoji ginti suvargusią tėvų šalį. Tokie vyrai, išėję karo mokslą, tą lemtingą valandą buvo mūsų tautai lyg gerosios dvasios siūsti gelbėtojai. Jų energija, sumanumų ir ryžtingumu suorganizuota mūsų jaunutė kariuomenė, nugalėjusi daug gausesnį ir fiziškai pajėgesnį priešą, užtikrino tautai laisvę. Tokį kilnadvasiškumą, moralį pajėgumą, tokią didžią gimtojo krašto

P. L. P. Karo Mokyklos ekipa — šautuvų šaudymo rungtynių nugalėtojai
„Kario“ klišė

meilę, kokią parodė mūsų jaunutės kariuomenės organizatoriai bei vadai nepriklausomybės kovų metu, gali turėti tik žmogus, kurio jaunystė praleista kruopščiai taurinant savo charakterį, ugdant savyje visus geruosius žmogaus polinkius. Jei atminsime, kokiose sąlygose mūsų prieškarinis kariūnas mokėsi, turėsime su tikėt, kad iš sveiko lietuviškojo kaimo atsineštinės gerosios ypatybės vis dėlto buvo vyraujančios to meto jaunuolio charakteryje: jų nenustelbė nei to meto rusų jaunimo palaidumas, nei, apskritai, svetima dvasia. Išlikti tokiose sąlygose sau žmogumi, atsispirti svetimoms įtakoms, mūsų akimis žiūrint, reikėjo jaunuoliui dėti stačiai herojiškų pastangų. Šiandien mes džiaugiamės ir didžiuojamės tokių vyrų vardais, kaip neseniai miręs gen. Žukauskas, kar. Juozapavičius ir daugybe kitų, tebegyvenančių ir laimingai dirbančių mūsų krašto gerovei ir saugumui, vyrų. Bet ar pagalvojame ir mokame įvertinti, kiek daugumui tų vyrų, ypač vyresniosios kartos, kai jie dar mūsų metų buvo ir mokėsi rusų mokyklose, teko nukęsti, išsižadėti, aukotis ir ryžtis, norint išlaikyti nepalaužiamą lietuvišką dvasią ir likti ištikimiams tėvų šaliai!?

Bus... kariūnas

Kar. Maželio nuotr.

Tik tokių mokytojų mokomi, tokių vadų vedami 1919—1920 metų kariūnai, trumpu laiku paruošti jauno karininko darbui, ėjo kovon prieš nelygų priešą ir karšta tėvų žemės meile liepsnodami garbingai mirė arba grįžo nugalėtojai. Nepriklausomybės kovų audrose besimokiusį kariūną charakterizuoja didi tėvynės meilė, pasiaukojimas, didvyriškumas. Ne kokių materialių išskaiciavimų masinamas, bet vien didžios tėvynės meilės vedamas ėjo to meto jaunuolis karo mokyklon. Kai aplinkui patrankos griauzdžia, girdėti kovų šauksmai, sumaterijalėjusį ir oportunizmui pasidavusį jaunuolį už jokių pinigų neįvilios mokytis karo mokslo, ypač dar jei jis žino, kad po trumpo laiko jam pačiam teks atsидurti kovų sukury ir atiduot duoklę tėvynei. Tas entuziazmas, su kuriuo kilnūs mūsų jaunimas skriejo iš visų Lietuvos kampelių karo mokyklon, tas gyvybingas ryžtumas, su kuriuo nepriklausomybės kovų kariūnas tuos kelis mėnesius sėmėsi karo mokslo žinių, kitu kuo nepaaiškinami, kaip tik liepsninga tėvynės meile, idealizmu. Jaunuolis, kuris palieka tėvus, brolius, mokyklos suolą, draugus ir skuba ten, iš kur pasiruošęs galės išvykti kovos laukan savo krašto gintų, — toks jaunuolis duoda

Ataka

skaisčiausią pasiaukojimo pavyzdį: savo gyvybę jis ryžtasi aukoti už tėvynę ir už tautiečius.

Nepriklausomybės kovų kariūnas heroizmą ryškiausiai parodė jau išsiūstas į frontą, kovodamas, nugalėdamas, mirdamas. Tokioj nelygioj kovoje, kokią tuo metu mūsų didvyriams teko kovoti, tik fizinėmis galiomis nelaimėsi. Vadams čia reikėjo turėti tokios valios ir tokio ryžto, kokiuo tik herojai pasižymi. Negausios, šių dienų akimis žiūrint, silpnai ginkluotos karių saujelės laimėti galėjo tik dvasinėms-moralinėms jėgoms vyraujant. Ten, kur patys vadai tomis ypatybėmis nepasižymi, nerasim jų ir valdiniuose. Jei tos žalio kaimo artojų saujos, susikovusios su priešu, tiesiog stebuklus rodė, tai galime įsivaizduoti, kokiomis dvasinėmis galiomis spinduliavo patys vadai, tie jaunučiai, ką tik mokyklos suolą palikę, karininkai. Kovų rezultatai rodo, kaip jų mokėta vadovauti ir kovoti.

Kai šiandien mes, jaunieji mūsų Alma Mater auklėtiniai, pamatom tūlo nepriklausomybės kovų herojo krūtinę puošiant garbingiausią pasižymėjimo ženklą — Vyties Kryžių, — sudrebinta širdimi pagalvojame apie tą netolimą mūsų tautos istorijos laikotarpį, kai lietuviškasis karo genijus po šimtmečių vėl pasireiškė visame savo pilnume ir spinduliavime. Šiandieną mūsų tėvynės laukuose išbarstyti kuklūs kryžiai ir ties jais palinkusi žilagalvė motutė, kuriai dar nespėjo ašaros nudžiūti — regimi liudininkai karzygiškos lietuvių kovotojo — vado mirties. O kiek tokių, savo privačiame gyvenime tylių, bet per mūsų lauką karzygio audringumu perėjusių jaunuolių nei mirties vieta nei laikas nežinomi. Kai iškilmingose salėse, muziejuose skaitome aukso raidėmis išrašytus mūsų nepriklausomybės kovų didvyrių vardus, prie dažno jų pasigendame, kur ir kada jo žūta. Jie ir yra mums tie Nežinomieji Kareiviai, kurių vieno kapas Karo Muziejaus sodnelyje stiprina visų lietuvių dvasią, kelia pasiryžimą. Vadinasi, ir iš kapo herojo dvasia pajėgia prabilti į gyvųjų širdis.

Mums džiugu, kad tokius žygdarbius, paskatintas, pamokytas, vyresniųjų, šio rašinėlio pradžioje paminėtųjų, vadų, atliko mūsų pirmtakai, kurie taip pat sugebėjo užkurti nemažesnę pasiryžimo liepsną savo valdiniuose.

Mūsų rašytojas Vaižgantas, kurs tiek brangino lietuviškas tradicijas ir kiekviena proga, raštu ir žodžiu, kėlė jų reikšmę, yra išsireiškęs, kad tauta be tradicijų — tik griaučiai. Panašiai būtų galima pasakyti ir apie bet kokią organizaciją, įstaigą, mokyklą.

Ne tada vadas bus tikras laimėjimu, kai žinos savo valdinius puikiausiais ginklais apginkluotus — kai matys šaunius lakūnus rėžiančius padanges ir šarvuotčius visa savo kelyje trempančius, bet kai pro ginklų žvangėjimą ir trukšmą jaus savo paties ir visų karių stiprų būdą, užgrudintą valią ir nepalaužiamą dvasią.

Kilnios tradicijos — tai dvasios saitai, sieją dabartį su praeitim, primeną dabarciai apie tai, kas praityje yra buvę kilnu, gražu, brangu. Šiandieną mūsų jaunuolių susibūrimams prikišama, reikia pasakyti, dažnai ne be pagrindo, kilnių lietuviškų tradicijų stoka. Mūsų kariūno neilgas, palyginti, kelias daugiausia susideda iš didingų atkarpų. Medžiagos kilnioms tradicijoms kurti tas jo kelias tiekia nemaža.

Dabar nepriklausomybės kovų laimėjimu realizavusi savo didingiausią, amžiais siektą, idealą — laisvę, mūsų tauta gyvena, sakytume, vasarą. Kaip gamtoje po gaivalingo pavasario eina rami vasara, taip ir mūsų tauta, išgyvenusi kovoje dėl laisvės audringiausią momentą, nukreipė visą dėmesį į ramų kūrybos darbą. Su gyvenimo aplinkybėmis pasikeitė ir lietuvių jaunuolio psichika. Jei anksčiau jis buvo kolektyvistas, tai dabar rodo daugiau individualumo bruožų, gyvena individualų gyvenimą, kurio centras — jis pats. Kraštutinis individualizmas — smerktinas ir vytnas lauk. Negalima būtų kraštutiniu individualistu laikyti kariūno. Visa jį supanti aplinka labai dėkinga kolektyvumo dvasiai ugdyti, altruizmui kelti. Kiek progų dabartinio kariūno gyvenime padėti draugui, pamokyti jį, jei jis klysta! Juk čia vienas gyvena visiems, visi vienam. Tokia mūsų Alma Mater aplinka tuojau sudaužo atėjusio jį šių dienų jaunuolio kraštutinio individualumo lukštus ir parodo, kad šalia jo yra dar kitas gyvenimo centras — draugas, su visomis dvasinėmis ir fizinėmis ypatybėmis, su kuriomis jis turi skaitytis, prie kurių jis turi prisiderinti.

Būdamas dalinai vis dėlto individualistas, šių dienų kariūnas pasižymi domėjimusi dvasinėmis vertybėmis: jis mokosi svetimų kalbų ir tuo prisiartina prie kitų tautų sukrautų kultūros lobių, jis skaito grožinės ir savo specialybės dalykų literatūros, jis aktyviai dalyvauja, pagal išgales, meno literatūros vakaruose, tuo visapusiškiau ugdydamas savo asmenybę ir pagilindamas specialias žinias.

Nusmaigant kariūno ateities kelio gaires, reiktų pasakyti,

Lakūno daina

*Motoras verčia viesulų šimtą —
Kas mano laisvę šiandie apimtų?!*

*Mano jaunystei žemės per maža,
nebeužmiršta tolio miražų.*

*Skriesiu išskriesiu laisvei ir šokiui.
Žeme, gėrėkis, džiauakis ir moki!*

*Skriesiu jaunystei aro palenkti —
pasilik sveikas, tėviškės slenksti!*

*Motoras verčia viesulų šimtą —
Kas mano laisvę šiandie apimtų!*

---

kad ateitin turėtų jį lydėti visų pirma didžiausias susidomėjimas savo specialybe ir kruopščiausias pasiruošimas jai, kas sudėtina game šių dienų gyvenime yra svarbiausias dalykas. Šalia to, jis turėtų neužmiršti ugdyti savo asmeptybę: stiprinti valią ir charakterį, panaudodamas visas mokyklos duodamas progas. Nes nutraukimas ryšio su kaimu, iš kurio kariūnas kilęs, būtų antra jo kelio ateitin gairė. Kaimas, kaimo žmogus, ypač jaunimas, tebūnie kariūno susidomėjimo objektai. Pažindamas lietuviško kaimo dvasią, pažins ir kaimo jaunuolio psichiką, to jaunuolio siekimus ir troškimus.

O tatai yra dėkingas susidomėjimo objektas, nes kaimo jaunuolis juk bus dažniausiai jo valdinys. Vadas daugiausia imponuos savo valdinui, įgys jo simpatijų, jį gerai pažindamas ir suprasdamas. Ir kaip trečia kariūno ateities kelio gairė būtų lietuviškų kariūniškų tradicijų kūrimas, tų tradicijų, kurioms kurti medžiagos gausiai tiekia įdomus ir audringas mūsų kariūno praeities kelias. Bet apie tai reiktų jau atskirai parašyti.

Lakūno maskaradas

Širvintų Giedraičių kautynės

1920 metais spalio mėnesį gen. Želigovskis užėmęs Vilnių veržėsi gilyn į Lietuvos teritoriją.

Želigovskio puolimas Vievis — Kaunas kryptimi — buvo mūsų kariuomenės sustabdytas. Eilė bandymų prie Musninkų taipogi nedavė Želigovskiui patenkinamų rezultatų.

Spalio mėnesio pabaigoje gen. Želigovskis vykdė platesnio masto operaciją Giedraičiai, Želva, Ukmergė kryptimi ir pradėjo turėjo daliną pasisekimą. Lenkų kavalerijos daliniai buvo pasiekę Želvą, Balninkus, tačiau netrukus buvo priversti pasitraukti — po eilės trumpų, bet gan smarkių susirėmimų, ties Želva, Bastunais, Bekupiais ir Giedraičiais.

Mūsų tuometiniam kariuomenės vadui gen. S. Žukauskui pavyko stabilizuoti frontą Vievis, Musninkai, Širvintai, Giedraičiai riboje. Ši padėtis išsilaikė iki lapkričio 17 dienos.

Lapkričio 17 dieną gen. Želigovskis įvykdė paskutinį Lietuvos puolimą. Puolimas buvo rimtai paruoštas, žymiomis jėgomis. Puolama buvo šiaurės kryptimi — reiškia kairysis sparnas mūsų kariuomenės.

Į smogiamąją grupę gen. Želigovskis buvo išskyręs 8 batalionus pėstijos, raitųjų brigadą — 11 eskadronų sudėties, artilerijos ir šarvuotų auto dalinių. Įvairiems netikėtumams išvengti gen. Želigovskis buvo numatęs dar 4 batalionus pėstijos.

Mūsų kariuomenės šiame fronte turėta 6 pėstijos batalijonai, 1 atskira kuopa, 1 raitųjų eskadronas ir labai mažas artilerijos kiekis.

Gen. Želigovskis turėjo šį veikimo planą bei sumanymus:

4 pėstijos batalijonai, nubloškę 7 pėst. pulką, užima Širvintus ir puola Ukmergės kryptimi.

4 pėstijos batalijonai, nubloškę 2 pėst. pulką, užima Giedraičius, atidaro kelią kavalerijos brigadai Videniškės, Kurkliai, Kovarskas, Kėdainiai kryptimi. Batalijonai tęsia puolimą Želva, Ukmergė kryptimi.

Ukmergės rajone Širvintų ir Giedraičių grupės turėjo susijungti ir veikti bendra operatyvine ašimi Ukmergė, Jonava, Kaunas kryptimi. Kavalerijos brigada turėjo uždavinį atskirti šiau-

rės Lietuvą nuo Kauno ir paraližuoti susisiekimą (žiūr. nuobraižą Nr. 1).

Lapkričio 17 dieną anksti rytą prasidėjo Širvintų, Giedraičių puolimas. 7 pėst. p., 2 p. p. ir atskira gudų kuopa kovėsi narsiai, tačiau atsilaukyti negalėjo ir vakarop pasitraukė. Kavalerijos brigada apie 13 valandą jau turėjo laisvą kelią ir sparčiai žygiavo Videniškės, Kurkliai kryptimi į mūsų kariuomenės užpakalį.

7 pėst. pulkas traukėsi Ukmergės kryptimi. 2 pėst. pulkas, per Želvą, Lidokius—Vidiškių kryptimi. 9 pėst. pulkas ir atskira gudų kuopa tapo atskirti nuo kariuomenės kamieno šiaurės rytų Lietuvoje, Malėtų rajone.

Padėtis susidarė labai rimta ir net pavojinga visai Lietuvai. Tuo laiku Ukmergėn į I pėst. Divizijos bustinę atvyko kariuomenės vadas generolas S. Žukauskas ir iš čia ėmėsi vadovauti kariuomenės dalims.

Gen. S. Žukauskas tuoj suprato Želigovskio tikslus ir sumanymus.

Reikia „žūt būt sudaužyti Širvintų lenkų grupę“ — pareiškė generolas S. Žukauskas.

Svarbesnieji gen. S. Žukausko parėdymai buvo šie:

1. Musninkų, Vievio rajone buvo įsakyta suaktyvinti veikimą 4, 1 ir 6 pėst. pulkams — kas privertė gen. Želigovskį atitraukti dalį pajėgų į vidurio barą — ir sumažinti pajėgas smogiamosios grupės Širvintų, Giedraičių rajonuose.

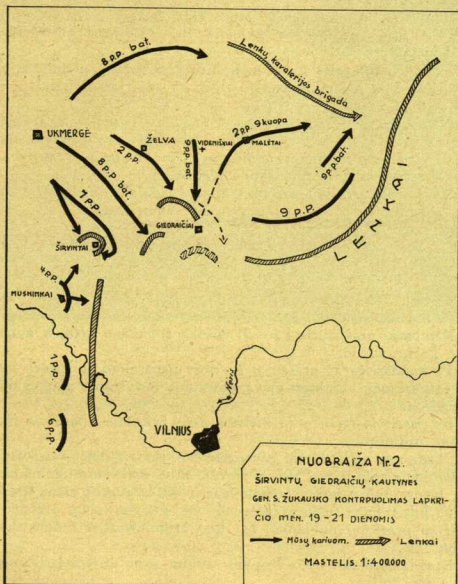
2. Kadangi turimų jėgų buvo maža, tai į I pėst. Divizijos barą buvo perkelta 8 pėst. pulko 2 batalijonai.

3. Visus raitelius įsakė surinkti ir priešpastyti veikiančiai šiaurėje lenkų kavalerijos brigadai. (Žiūr. nuobraižą 2 nr.).

Lapkričio 18 dieną vyko atitinkami kariuomenės junginių pergrupavimai.

Lapkričio 19 dieną buvo sumušta lenkų Širvintų grupė ir užimti Širvintai. Lapkričio 21 dieną buvo sumušta lenkų Giedraičių grupė ir užimti Giedraičiai. Kavalerijos brigada, netekusi ryšio su savo smogiamąja grupe, matomai suprato, ir spruko atgal ir ties Labanoriais susijungė su savaisiais. Trečias smūgis turėjo būti suduotas šiai brigadai, tačiau ji laimingai išvengė gen. S. Žukausko ruoštos kumštis.

Karybos mokslas moko, kad visur negalima būti stipriam, tiek puolant, ar ginantis reikia sprendžiamoje vietoje sutelkti

Kulkosvaidininkas

Tai ne lapkritys, ne. Dangus balzganai mėlynas ir tyras, o kelių valkose spindi saulė.

Einu topliais apsoldintu keliu, einu laisvas ir nerūpestingas.

Prieš mane nedidelis vienkiemis. Prie jo sodas. Obuoliai jau seniai nuraškyti.

Lygioj vietoj prieš gyvenamąjį namą skėtojasi milžiniškas kaštanas. Žemė po juo pilna raudonai gelsvų lapų. Jais nubertas ir medžio atsirėmęs suolas.

Namo durys pusiau praviros. Pabeldžiu — niekas neatsiliepia. Einu toliau. Kažkas sėdi prie stalo. Dabar jis mane pamato, pakelia galvą ir atsistoja savanorio uniformoj. Ant krūtinės Vyčio Kryžius.

Tai mano dėdė — anų laikų kovotojas.

Kaip paprastai, jis mane priima labai jaukiai. Nueiname į seklyčią. Dėdė tuojau suieško savo gamybos vyno ir tabako. Išgeriame trupučiuką.

Už lango tęsiasi sodas ir kelias. Vėjas pučia, braška sodo varšteliai.

Seklyčioj monotoniškai tiks sieninis laikrodis.

— Sveikaton, Broniau!

— Sveikaton, dėdė!

Kambariu prašliaužia katė. Ji užsoka ant mano kelių ir murkia. Dėdė kažką mąsto.

Po valandėlės aš prašau jį ką nors papasakoti iš laisvės kovų. Jis neatsisakinėja. Linkteri galvą, patraukia iš vryšninės pypkės dūmą ir pradeda.

Jis pasakoja lėtai, o jo mėlynų akių žvilgsnis klaidžioja mano kariška uniforma.

„Tada mes viską kitaip įsivaizdavome. Kada gulėjome apkasuose ir galvojome apie laisvę, tada ji stovėjo prieš mus, kaip ugninė siena. Ten, fronte, mūsų norai, atsiminimai ir viltys augo į vieną didžiulį sapną, kuris kaip fosforas pleveno virš nuogų kalvų. Dabar visi ryšiai su praeitimi nublanko, bet liko atsiminimai ir neišpasakytas ilgesys“.

Kurį laiką dėdė tylėjo. Pripylė stiklus vyno ir, išėmęs iš burnos pypkę, tęsė toliau:

pranašesnes pajėgas laimėti. Tai kiekvienas vadas supranta, tačiau ne kiekvienas sugeba tai padaryti. Mūsų didysis kariuomenės vadas generolas S. Žukauskas tai sėkmingai atlikdavo, tad sekime jo pavyzdžiu, mokykimės, ir ginkime Lietuvą su tokiu pasiryžimu ir energija kaip kad Jis gynė.

Kulkosvaidininkam uždavinį atiduoda

Kar. Maželio nuotr.

„Tą pypkę, Broniau, dovanojo man vienas tų pilkųjų kovotojų; kurių tarpe ir aš buvau. Tai buvo žmogus, kuris visada vaikščiodavo iškėlęs galvą ir kurio lūpose visada žaisdavo šypsena.

Puikiai atsimenu tą dieną.

Lijo. Mes sėdėjome susispaudę nugarom, apsidangstę milinėmis. Ne sėdėjome, bet tūnėjome, kaip tamsi žemių krūva.

Paskui atėjo įsakymas trauktis. Žymiai gausingesnis priešas plačiu frontu rengėsi mus pulti.

Iš užpakalio prieblandoje griaudė patrankos, bet pas mus tuo tarpu buvo ramu.

Prišliaužė būrio vadas.

— Visko turite? — paklausė pro triukšmą.

— Per maža šovinių! — suriko kulkosvaidininkas Gražulis.

Būrio vadas patraukė pečiais ir atkišo jam cigaretę.

Kulkosvaidininkas nežiūrėdamas padėkojo. Jis rūkydavo tik iš savo vyšninės pypkutės.

— Nieko nepadarysi, — sušuko leitenantas, šokdamas į savo duobę. Jis žinojo, kad viskas eis tvarkingai. Jo vyrai buvo puikūs, drąsūs vyrai.

Užgulė tamsa. Priešas paleido ugnį. Per maža turėjome priešonių apsisaugoti, todėl rankomis ir kastuvėliais darėme uždangėles. Taip gulėjome netoli viens kito.

Kulkosvaidininkas Gražulis patikrino šovinių juostas ir, kaip sliemas koks, susigūžė duobėj prie „Maksimo“. Jam iš dešinės gulėjo 18-os metų vyriokas, jauniausias visam būry.

Staiga už dvidešimties metrų sprogo sviedinys. Mūsų akis užnešė žemėm ir dumbliu. Į nosį veržėsi prakeikti parako ir sieros dūmai. Lijo skeveldrų lietus.

Leitenantas vėl išoko pas mus. Jo veidas po šalmo iš įniršimo buvo išbalęs, kaip kreida.

— Ugnis! —

Gražulis paleido „Maksimą“ ir jo kulku dalgis įsisuko į priešos eiles. Šaudėm ir mes.

Vėl sniokštė, užė, baubė, lijo purvais ir geležim, griaudė oras, vaitojo žemė. Tą patį akimirksnį atsistojo žmonės, pajuodę, rankinėm granatom kumščiuose, tykojantieji ir pasiruošę...

— Palengva atgal! — sušuko leitenantas.

Kairėje pusėje priešas vykdė ataką. Buvo apšaudomi apkasai. Lojo kulkosvaidžiai. Mirgėjo rankinių granatų žaibai. Dar porą minučių ir priešas būtų mus perdalijęs pusiau.

— Prakeikimas! — sušuko būrio vadas, atsigulęs ant apkaso šlaito. — Trauktis!

Gražulis įdėjo paskutinę šovinių juostą. Jis turėjo šaudyt taupiai. Kažkas iš mūsų išsivandė granatas.

Mums pavyko. Gulintieji apkasuose įgavo narsumo. Tai atsitiko taip greit, jog priešas visiškai nepastebėjo, kaip mes išsikraustėm iš apkasų.

Kovos triukšmas truputį aprimo. Kulkos jau nebe taip dažnai zvimbė. Tylėjo ir mūsų „Maksimas“.

— Kur Gražulis? — kažkas paklausė.

Pro kurtų patrankų griaudimą girdėjosi šauksmai.

— Gražuli! Gražuli!

Pasirodė leitenantas.

— Kas atsitiko?

— Gražulio nėra...

Tuo tarpu iš tamsos išnėrė prakaituotos pusk. Užgos ir jauniausiojo iš būrio galvos. Jie kažką suvynioję milinėj nešė.

Tai buvo kulkosvaidininkas.

Priėjo būrio vadas.

— Na, kas yra?

Kulkosvaidininkas tylėjo sukandęs dantis. Jis buvo mirtinai sužeistas.

Kiek pajėgdami, sutvarstėme jį. Jis dejavo ir prašė vandens. Bet sužeistieji į vidurius negali gerti. Paskui jis paprašė apkloti. Jam buvo šalta, nes nutekėjo daug kraujo...

Kar. Maželio nuotr.

Pamažu švito. Krūmuose skendėjo sidabrinis rūkas. Mes išėjome iš kautynių ruožo, bet kulkosvaidininko gyvo neišnešėm. Višdudienį jis mirė. Štai, tą vyšninę pypkę jis man paliko dar prieš mirtį...“.

Pažiūrėjau į dėdės veidą. Jo skruostu nuriedėjo kelios mažos ašaros. Supratau, tai buvo kulkosvaidininko Gražulio atminimui.

Dėdė tęsė:

„Netrukus mes vėl turėjome ryšio su savaisiais, mūsų eilės buvo papildytos, mūsų šovininės buvo sausakimšai prigrūstos. Mes turėjom ir kulkosvaidžių ir granatų, ir vėl laukėm priešo, pasiryžę jį pulti, iš savo žemės išvyti...“.

Besišnekučiuodami išeinam laukan — mane dėdė išleidžia. Su stojame po kaštanu. Tamsu. Abu žiūrime į žvaigždes. Dėdė sako:

— Tada tokių ramių naktų buvo nedaug... Et, bet tai buvo jau seniai. O žinai, tą ramumą ir naująjį gyvenimą, kuriuo dabar džiaugiamės, iškovojom mes...“.

Dar keletą minučių pasikalbame, ir aš atsisveikinu. Išėjęs iš vienkiamio, atsisuku ir tamsoje matau mažą ugnelę. Dėdė tebetraukia Gražulio pypkę.

Apie tavo draugę

Intymiai rašysiu, nes pažįstu tave ir ją. Kai kas gal ir slėptesnio išplauks su mano žodžiais, bet nepyksi, tikiu, nes jaučiu, su kokiu kilnumu turi pamąstyti apie ją — gerą ir nepamainomą. Neširsi, jei kartais mano žodžiuose pasijus priekaišto, kai minėsiu tavo nevartą meilę ir nevartą — ją.

Jaučiu tavo nustebimą mano įžulumu knistis į kitų asmeninius reikalus. Matau ir didelį klaustuką, į kurį subėga visos šito puslapio raidės ir mirguliuoja prieš tavo akis. „Meluoji“ — sakai. „Nepažįsti jos, nežinai vakarų su ja ir žodžių, dabar taip išsiilgtų, o gyvų dar ausyse, aplinkui, visur...“

Ir taip mes nesusikalbame. Skaitai šias eilutes, ir jau viena kita minutė — tavo jausmuose mylima mergaitė. O aš ne apie ją. Apie kitą, — su kuria tu konkrečiau susitinki Karo Mokykloj, su kuria liuoslaikiu ir net pamokų rengimo metu kalbies, su kuria prieš užmigdamas, prieš užgestant kazematų žiburiams dažnokai kalbies. Taip, atspėjai, — apie knygą. Nusivylei truputį, kad apie knygą, bet, jeigu jau pradėjome kalbėtis, negi nutrauksime čia pat.

Retas mūsų nepastebi, kad tautiečių gyvenimas ieškote ieško būdų kuo prasmingiau ir tikslingiau pasireikšti. Jei veikti ką, kuo daugiau naudos sulaukti. Kad nebūtų gaištama tuščiai, kad jaustųsi kūrimo, statymo. Ne visus ta nuotaika vienodai užpuolė. Todėl ir baramasi. Puolamas teatras, kam ne kūrybos dvasia gyvenąs. Puolamas kinoteatras, kam laikui gaišinti ir aistrai kutenti filmą terodąs. Puolama bulvarinė literatūra, kam opijumą pardavinėjanti. Tačiau ši paskiausia. Ir taip nedrąsiai. Bijoma literatūros, nes ji šunišką liežuvių turinti, mėgstanti atsikirsti ir net čiuptelėti. O iš tiesų su ja daugiausia reiktų susiimti. Kiek jos „magazinai“, žurnalėliai, dvilicčiai romanukai pinigų iš Lietuvos išveža, kiek ji laiko sugaišina, kiek nuotykių ir manijos mada apkrečia! Ji — kaip gera mylinti arba išnaudojanti moteris. Gerą ją pasirinkti — daug laimėti savo gyvenimui. Ypač karininkui. Vis begausėjantieji karinio mokslo šaltiniai verčia būsimąjį karininką daugiau laiko sunaudoti pasirengimui — kariniam pasirengimui. O iš tiesų jis bus ne tik karininkas, bet ir pedagogas, psychologas su tais, kurių gausybės per jo rankas eis. Ir tai — suaugusių mokinių. Jei eilinis mokytojas — pedagogas tiek visokių metodikų, sistemų ir didaktikų sugraūžia, kol išdrįsta su mokiniiais dirbti, tai ką bekalbėti apie pilnutiniai sėkmingą ir produktyvų karininko veikimą būryje, kuopoje ir t.t. — veikimą aikštėj ir — kovos lauke. O kūrybingas karininkas negi pasitenkins vien eilinių žinių suteikęs (prieinamai, pagaunančiai!). Reikia uždegti entuziazmu, energija žmones, kurie grįš gyventi ir skaidrinti arba niaukti Lietuvos veido. Kaip tiktai visi didieji vadai puikiausiai pažinojo intymiausius žmonių sielos kampelius, kurie nuvokdavo nuotaiką,

psichologinę būseną ir žinodavo ką pasakyti, kaip esame įpratę mi-
nėti, klausiamai pailgėjusiems veidams.

Ir, kai pagalvoji, vien tik nuosavais gabumais! Aišku, sunku. O kai kitokių priemonių ruošiamasis karininkas neturi, grįžkime atgal į mūsų anksčiau užpultąją literatūrą. Joje tu rasi labai daug gerų vardų. Mokytojai! Pedagogikos ir psichologijos mokytojai! Bet įdomūs. Su intriga, su patraukiančia jėga. Ir kiekviena knyga, kuri neturi tikslo vien tik aistras erzinti, vien tik tuščią smalsumą kelti, yra mokytojas, kultūrinantis ir prusinantis žmogų. Nejučiom. Į dūšią, į širdies gelmes įsisunkia žodžių prasmė. Rašytojas savo žmogaus pažinimu ir tave išmoko žmogų pažinti. Tat suprantamas ir mūsų rimtosios spaudos pradėtas visos tos literatūros puolimas, kuri nieko nekuria, tenkinasi tik aistras kutendama, nelyginant koks aštriai svaiginantis gėrimas, padarantis žmogų toli gražu ne tokį pro-
duktivyų. Tik toks skirtumas, kad nuo alkoholio išsipagiriojama, o nuotykiams, aistrom žmogus girdomas ilgam, dažnai be galo ilgai neatsipagiriotinai. Todėl ir blogiau. Gėrimu nusigėręs visada negali būti, o su aistrinančia, kūrybinę nuotaiką migdančia kynga galima net kasvakar užmigti. Už tai niekas daboklėn neves.

O kokia tikrai literatūriška, su žmogaus tikroju gyvenimu, psi-
chologiniais pasireiškimais ir nedestruktyvinėm idėjom knyga, visada galima numanyti iš eilinės recenzijos ar sužinoti iš rimtesnio skai-
tytojo. Tada ir visoki Zevakai, Piliponiai, grafi montekristai, bro-
liai karmazinais ir t.t. netrukdytų skaitytojui pasiimti į rankas litera-
tūriniai vertingą knygą. Tada ir tikrajai lietuviškai literatūrai būtų geresnė dirva. Jei mūsų naujoji poezija ir beletristika pasiekė ne-
blogo aukščio, tai tik mūsų rašytojų atkaklumu. Tiek, kiek dabar
mūsuose išperkama knygų, dar negali sudaryti rašytojui pagrindo
daugiau pasišvęsti plunksnai.

Karininko profesinė padėtis ir materijalinė būklė leidžia bent
po keletą, jei ne keliolika knygų kasmet įdėti nuosavon lentynon.
Ir tai ne tik sau, bet savajai literatūrai ir visai lietuviškai kultūrai.

Jei Karo Mokykloje bebūnant šių minčių nebus pasigauta ir
jomis įsisąmoninta, tai vėliau kitokios pramogos nugalės. Ir vėl galės
būti taip, kad provincijos mieste (Kaune sunku suvaikyti), kur aps-
čiau esama karininkijos, knygyne naujos literatūriškai vertingesnės
lietuviškos knygos nusipirkti karininkas bus rečiausias svečias, o lite-
ratūros vakare jis — mažutėlais nušimtis, palyginus su tais dažnai
skurdžiais kitų profesijų atstovais. Nežiūrint to, kad jo padėtis kaip
tik palanki turėtų būti visokiai naudingai kultūrai.

Lietuvis rašytojas ir iš viso kultūrininkas galėtų džiaugtis, kad
mūsų karininkijoje būtų bent to, ko dažnai sutinkama drauguose lat-
viuose: karininko bibliotekėlė, literatūros vakarai kariuomenei ir p.
Tada neužtektų pasitenkinti ir net pasidžiaugti perdėm pigiais ka-
riuomenės pusvalandžiais, jų dainuškėlėm. Gera, be abejo, atsigauti,
bet juk to dar nepakanka. Negalima auklėjimo priemonių paversti
pataikavimu — vienu tiktais. Bent dalelė ir gilesnių pradų turi būti
įmaišyta. O žmonių tai neatbaidys. Juk net pernelyg rimta pro-

Vis tas „Kariūnas“

Kai aš buvau kariūnu, tais laimingais laikais (tada nebuvau dar vedęs ir neturėjau skolų!) labai dažnai man tekdavo nukentėti dėl literatiško pomėgio: — na, sakysime, rasdavo spintelėje skyrininkas atverstą statutą, tuoj skandalas — netvarka, laisvės suvaržymu grasina: Jokie pasiteisinimai, kad literatai nelabai mėgsta tvarką, neimami domėn! . . .

Arba, šaudybos pamokos metu, nekaltai nulenkдавau galvą po suolu ir įsisiurbdavau į „Das Leben“ arba „Magazin“ — vėl „gvoltas“ — pašaliniais dalykais užsiminėji, į VI fortą nori pakliūti! Pedagogiško autoriteto nepripažįsti!

Ir taip per visą kariūnavimo laiką teko man kentėti dėl paveldėto palinkimo mylėti knygą ir dažnai rašyti Nijolei laiškus . . .

Kartą, taip gerai pamenu, prieš šaudybos egzaminą dangus buvo mėlynas, lapai rausvi, geltoni ir taip paslaptinai šnara, sakytum, miegantis kuopos budėtojas. Tikra rudens simfonija. Kuopą rikiavo bažnyčion. Dievas žino, ar tai egzaminų baimė, ar karštas noras baigti mokyklą pirmuoju, bet faktas, kad vietoje maldaknygės kišenėn įgrūdau S. k. šaudybos statutą ir dievobaimingų minčių apimtas nužygiavau bažnyčion.

Sugriaudė vargonai. Senovišku įpratimu įkyšu ranką kairėn kišenėn ir išsitraukiu maldaknygę. Ieškau mišių maldų. Nėra. Apžiūriu — gi statutas. Gerai. Atsiverčiu skyrelį, kuriame kalbama apie netiesų taikymą nugarinimo būdu, ir laukiu įkvėpimo.

Užpakalyje manęs kažin kas neestetiskai kosteli. Atsigrįžtu — būrio vadas. Žinoma, nieko gero nebus, nors dangus toksai mėlynas ir pageltę lapai poetiškai šnara. Įsidedu statutą kišenėn ir imu kalbėti rožančių.

Tik grįžus iš bažnyčios susigaudžiau:

— Kariūnas Yla, prieš kuopą žengte marš! — Rodosi, kas karštu vandeniu papildė. Išėinu. Pakinkliai virpa ir jokiū būdu negaliu priimti padėties ramiai, kuri tokiu rimtu momentu neišvengiamai reikalinga.

---

grama XI.23 iš Karo Mokyklos radijo klausytojuose, kiek girdėti, paliko labai gero įspūdžio — net geresnio už tuos linksmuosius pusvalandžius. O jeigu to ir to kartu duoti. Visai gerai būtų.

Naujieji žmonės duoda vilties. Neseniai mokyklos vadovybės paskleisti anketiniai pageidaujamųjų knygų lakšteliai rodo, kad gražus nuošimtis pageidauja tik literatūriniai vertingų savųjų ir versinių knygų. Tai, be abejo, daugiau intuityviai, bet kai sąmoningai šito bus siekiama, vaisiai tikrai galės būti gražūs.

Kar. Maželio nuotr.

— Štai, — pradėjo būrio vadas viešą inkviziciją, — šis gražuolis bažnyčioje skaito statutus, o per paskaitas — magazinus! Gražus pavyzdys būsimojai vado ir auklėtojo. Dvi valandas pilnoje kauty- nių aprangoje, ir į vietą žengte marš!

Atstovėjau. Bet vistiek retai kada pataikydavau paimti bažnyčion maldaknygę. Literatiškas išsiblaškyimas.

Baigiau mokyklą. Girgždančiais batais ir blizgančiom sagom išėjau į gyvenimą.

Likimas nubloškė mane į vieną pulką stovintį labai poetiškame miestelyje, kuriame yra parkas, parke lakštingalos (žiemą irgi!), suo- lai, alėjos. Žinoma, įgimtos mano silpnybės tokioje aplinkoje paėmė viršų — aš įsimylėjau, vedžiau, tačiau nuo plunksnos nepajėgiau atsi- sakyti. Ėmiau rašinėti ugningus raportus, kad mano butas drėgnas, retkarčiais vieną, antrą eilutę parašydavau uošviui dėl menko duk- ters (mano žmonos!) išauklėjimo, nes dažnai ji savo spiegiu mies- to ugniagesiams sukelia mirtiną baimę. Na, ir pulko adjutantas pa- darė sprendimą — turime literatą.

Jūs pažįstate adjutantus — tai gražios figūros, aukšti žmonės, giliai mėlynomis akimis, pergyveną ne vieną meilės skandaliuką ir nešioją akselbantus.

Na, toksai adjutantas ir ėmė man nekorektiškai dažnai rašinėti raštelius: „Pulko vado pavestas, pranešu Tamstai, kad karių klube Tamsta turi skaityti paskaitą „Tėvynės meilė“. Nuo tėvynės meilės palaipsiui teko paskaitos apie vagystę, baltųjų vergių prekybą, teko

Ats. j. lt. Stasiškio nuotr.

rašyti operas, komedijas, dramas. Žodžiu, įsismaginta iki tol, kad vieną sėkmadienį įsakyta man tarti porą žodžių moterų šaulių susirinkime apie vaikų auklėjimą ir normalų jų maitinimą!

Ši tema mano literatiškus polėkius galutinai sugniužino. Aš pasijutau įžeistas. Karingai pokšėdamas naujų batų užkulniais, aš įsiverčiau adjutanto kabinetan ir užprotestavau:

— Aš nesu veterinorius ir paskaitos minėta tema neskaitysiu!

Adjutantas tankiai sumirksėjo. Jis nebuvo pratęs matyti mane tokį susinervinusį ir drįstantį kalbėti su viršininkais iš tokios artumos, kurios nenumato joksai statusas.

Paskaitos neteko skaityti. Atsitiko, mat, nemaloni klaidelė — adjutantas iš papratimo tą raštelį atsiuntęs. Jį turėjo gauti daktarė Jėtė!

Kančios nepasibaigė. Turiu dažnai sėdėti ir rašyti, plėšyti, vėl rašyti.

O, žinote, kur pirmas rašinys, pirmas mano gyvenime, tilpo? „Kariūnel!“

Vyrai, jūs dar neženoti ir po mokyklos stogu gyvenate, paklausykite manęs — nieko nerašykite į „Kariūną“, nors įkvėpimas smaugte smaugtų. Gyvenime teks brangiai už šia Parnaso saldybę užmokėti. „Kariūną“ skaito ne vien Karo Mokykloje, ir paskui adjutantas siųs tokius nekorektiškus raštelius, pradės nuo tėvynės meilės...

MŪSŲ MOKSLAS

Ltn. Sakalauskas

Skyrius žvalgant

Apie žvalgymą

Žinios apie priešą sudaro vadovavimo pagrindą ir yra geriausias savosios kariuomenės saugumo laidas. Tikslių žinių apie priešą ir vietovę paprastai duoda žvalgymas (P—51, § 213).

Žvalgymo veiksmai yra vieni sudėtingiausių ir sunkiausių. Nedidelis žvalgomasis dalinys, vykdydamas uždavinį, atsiskiria nuo savųjų ir vyksta į priešo pusę, kur saviškių paramos sunku tikėtis. Žvalgomasis dalinys gali sutikti priešą, būti užkluptas ar patekti į jo spąstus ir tapti sunaikintas. Dažnai duodami uždaviniai prasiskverbti pro priešo saugą į jo gilumą ir grįžti su žiniomis: kaip stipriai priešas yra užėmęs vieną ar kitą vietos daiktą, kaip yra išskirstyti priešo ginklai, ar yra neužimtų terpeklų ir kur jie, kur yra prieigos, kur priešo rezervai, paimti belaisvių ir t.t.

Tokius uždavinius vykdančiam reikalinga daug sumanumo, gudrumo, drąsumo, o dažnai ir rizikos. Sunkesnius žvalgymo uždavinius ne kiekvienas kovotojas gali vykdyti. Ne be pagrindo, Didžiojo Karo metu į žvalgybą dažniausiai būdavo renkami savanoriai. Sunkius ir rizikingus žvalgymo uždavinius vykdyti reikalingos ir įgimtos žvalgo savybės: geros akys, gera klausa, pastabumas, apsukrumas ir vikrumas. Ypatingai svarbu, kad žvalgams vadovautų sumanūs ir energingi vadai.

Jeigu kituose kautynių veiksmuose šabloniškumas vengtinas, tai žvalgyboje jo turėtų būti kuo mažiausiai. Žvalgant tiek daug veiksmų turės įtakos į žvalgymo vykdymą, kad labai retai pasitaikys du panašūs atsitikimai.

Žvalgyboje labai svarbu pažinti priešą. Čia tas laimės, kuris supras priešą, atspės jo galvojimą, sugebės pastebėti įvairias smulkmenas, jas tinkamai įvertins, teisingai nuspręs ir sprendimą gerai įvykdys. Visa tai vieniems yra daugiau įgimta ir lengviau išmokti, kitiems sekasi sunkiau. Geriausias mokytojas yra kautynių patyrimas ir žvalgymo veiksmų nagrinėjimas.

Pagal veiksmų skirtingumą ir ypatingumą, žvalgymą tektų skirti: į žvalgymą neturint sąlyčio (turint tikras ar apytikres žinias apie priešą), žvalgymą prasiskverbiant pro priešą saugą į jo gilumą ir nakties žvalgymą.

Šį kartą nagrinėsime uždavinį, kada žvalgyba vykdoma neturint sąlyčio su priešu. Šiuo atveju veikimas yra šiek tiek panašus į žygio saugos patrulio veikimą.

Apskritai, žvalgyboje svarbiausia pasisekimo sąlyga — slaptumas. Tik slaptai vykdoma žvalgyba pasiseks. Tai turi būti žinoti ir stengtis pradedant vadu ir baigiant paskutiniu kovotoju. Kad būtų galima žvalgymą įvykdyti slaptai, kada tik galima, žvalgymui parenkama tinkama vieta, patogus laikas (geriausiai naktis), palankios oro sąlygos; žvalgybą vykdančias dalinys apsirūpinamas maskavimosi priemonėmis. Į žvalgybą neimami šiek tiek sergantieji, kosintieji, turintieji slogą.

Žvalgyti reikalinga atsargiai, žvalgant riba nuo ribos, vieną objektą po kito. Ypatingai atsargiai reikalinga veikti, kada tikimasi susitikti su priešu. Dėl to žvalgymo veiksmai yra lėti. Todėl žvalgymui visuomet reikalinga skirti pakankamai laiko (kada aplinkybės nereikalauja ypatingo skubotumo).

Žvalgyboje žvalgų veikimas yra skirtingas nei žygio saugoje. Pirma, jų turi būti ne per daug. Išsiuntus daugiau žvalgų, dažniausiai jiems sunku rasti tinkamas prieigas ir jie yra ne tik ne naudingi, bet išduoda visą žvalgantį dalinį. Dėl to, kada tik galima, pasitenkinti mažesniu žvalgų skaičiumi, o į šonus skirti sekėjus. Antra, žvalgams duoti žvalgyti ne kryptį, bet ribotą uždavinį. Tai būtina žvalgant dengtoje ar raizytoje vietoje. Žvalgomąjo patrulio vadas, duodamas žvalgams uždavinį, jį turi pats nurodyti vietiniais daiktais. Žvalgant kiekvieną objektą, reikalingas skirtingas žvalgymo būdas. Žvalgymo būdą visuomet geriau gali parinkti vadas. Tai žymiai sulėtina žvalgymo greitumą, bet daug prisideda prie žvalgymo pasisekimo. Žvalgymas yra sunkus ir įtemptas darbas. Žvalgas greitai pavargsta, nustoja pastabumo. Žvalgams duodant ribotus uždavinius ir juos dažniau pakeičiant, uždavinius vykdo naujomis jėgomis, pilni energijos, pastabumo ir sumanumo. „Paleidžiant“ žvalgus tam tikra kryptimi, dažnai nutrūksta ryšis ir vadas, kad ir norėdamas, reikalui esant, negali žvalgus sustabdyti (ypatingai svarbų žvalgymo objektą, tikėdamasis susitikti su priešu) ir savo sumanymo

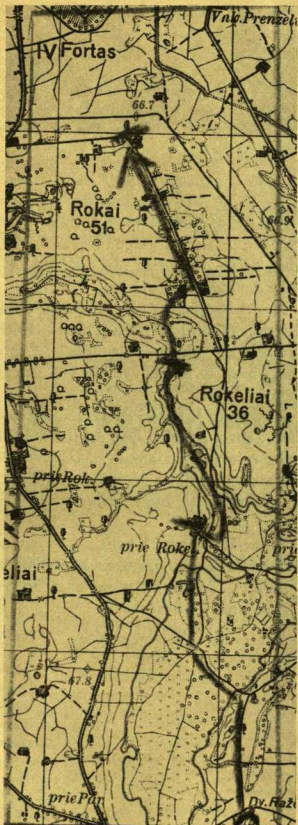
įvykdyti. Tas labai dažnai pasitaiko vykstant žvalgybos pratimėlius. Kautynėse gal būtų kitaip.

Patrulinio branduolys visuomet laikomas tam tikrame atstume parengtyj, kad reikaliui esant galėtų padėti žvalgams. Kada žvalgai išžvalgo ir praneša, kad priešas nėra, branduolys slaptai vedamas į sekančią uždangą. Branduolys visą laiką turi būti laikomas tokioj padėtyj, kad būtų patogū veikti įvairių netikėtumū atveju.

Uždavinys

Pratimo išėities padėtis

9/1 2. kuopa, žygiavusi priėkinės saugos branduolyje PRIENAI, KAUNAS kryptimi, pasiekė DV. RAŽELIAI ir buvo sustabdyta. Saugos būno vadas, gavęs žinią apie priešą, nusprendė pulti ir nublokšti priešas dalis už NEMUNAS. 2. kuopa gavo įsakymą pulti ROKELIAI, IV FORTAS kryptimi.

Kuopos vadas pasiškaukė III būrio 1. skyriaus skyrininką ir davė tokį įsakymą:

9/I 2. k.

DV. RAŽELIAI

1937 m. spalio m. 22 d. 8 val.

Zemėlapis 1:25.000, lap. 498.

Įsakymas Nr. 2 (op.)

Aplinkybės:

Šįryt 6 val. mūsų R. Ž. B. susikovė su priešo pėstininkais prie IV FORTAS ir priešo buvo priversti pasitraukti ROKAI, PAVYTĖ kryptimi.

Mūsų priekinės saugos priekiniai daliniai pasiekė PRIE PASTAM., PRIE ROKEL. piet., PARAŽELIAI ribą.

Uždavinys kuopai:

Mūsų kuopai 10 val. peržengti PRIE ROKEL., PARAŽELIAI ribą ir pulti ROKELIAI, IV FORTAS kryptimi.

Uždavinys žvalg. patruliui:

III būrio 1. skyriui iki 10 val. išžvalgyti kaimo ROKELIAI šiaurinį pakraštį.

Žvalgymo kryptis: PRIE ROKEL., ROKELIAI, a. 66. 7.

Iš kaimo ROKELIAI sekti IV FORTAS, kol atvyks mūsų kuopos priekiniai daliniai.

Kaimynai: dešinėje veikia raiteliai, kairėje, ROKAI kryptimi, žvalgo mūsų būrio žvalgai.

Ryšiai:

Pranešimus siųsti keliu: 1. pasiekus kaimą ROKELIAI į PRIE ROKEL.; 2. pasiekus ROKELIAI šiaurinį pakraštį į kaimą ROKELIAI, kur bus mūsų ryšio postas.

Leidimas — durtuvas.

Pakartoti! Vykdyti!

Kap. Juozaitis,
Kuopos Vadas

(Uždavinio nagrinėjimas kitame nr.).

KRITIKA IR BIBLIOGRAFIJA

MŪSŲ ŽINYNAS Nr. 9 (150)

Nuo praėjusio 4–5 „Kariūno“ numerio išėjo net trys „Mūsų Žinyno“ numeriai, su kurių aktualia ir naudinga medžiaga norime bent trumpai supažindinti.

Maj. Motuzas rašo apie padegamąsias bombas. Šį jau nebe naują, bet vis tobulėjantį ginklą ir priemones jo žalingų padarinių išsisaugoti reikia mums gerai pažinti, ypač kai mūsų miestuose vyrauja medžio statyba. Straipsnio pradžioje autorius duoda istorinių žinių apie šį ginklą ir jo vartojimą praeities ir dabartiniuose karuose. Toliau nagrinėja padegamųjų bombų rūši sir duoda naujaisią vokiečių, italų ir amerikiečių aeropadegamųjų bombų piūvius ir reikalingus paaiškinimus. Taip pat nagrinėja padegamųjų skysčių ir strėlių atsiradimą ir vartojimą. Autorius duoda didelės reikšmės termitinių bombų vartojimui ateities kare. Nurodoma ir priemonės padegamųjų bombų veikimui panaikinti ar sumažinti. Tos priemonės yra visai paprastos, tik turi būti gerai organizuotos. Prieina išvados, kad mūsų mediniai mestų statybai padegamosios bombos yra ypač pavojingos ir kad mums ypatingo dėmesio reikia kreipti į priešlėktuvinę ir priešcheminę apsaugą.

Pulk. Acus-Acukas rašo apie bakterinį karą ir prieina išvados, kad šio ginklo vartojimas sėkmingesnis mažiau kultūringoms ir mažiau sanitarinėmis priemonėmis aprūpintoms tautomis.

Visos valstybės stengiasi kuo daugiau motorizuoti savo kariuomenę, todėl didelės reikšmės turi dabar auto trauka, mašinos, kad mašinos ilgiau tarnautų reikalinga rūpestinga jų priežiūra. Dabar mašinų priežiūra patikė-

ta eiliniui kareiviui — soferiui, kuris daugiausia apie mašiną nusimano. Pasitaiko ir karininkams turėti reikalų su mašinomis, tai tikrinant priežiūrimas mašinas ir jos priimant iš svetimų rankų. Kpt. Bartkevičius duoda praktiškų nurodymų apie mašinų užlaikymą, ir kas reikia apžiūrėti priimant mašiną iš svetimų rankų. Duoda jis ir teoretiškų išvedžiojimų ir davinų apie mašinų susidėvėjimą. Vis dėlto priduria, kad vyriausias mašinų priežiūrėtojas yra soferis, kuris turi būti rūpestingai ir gerai paruoštas, nes nuo jo rūpestingumo daugumoj atsitikimų pareina mašinos susinešiojimas ir amžius.

Leit. Namajūnas rašo apie būrio taktišką ruošimąsi ginantis. Autorius išnagrinėja iš eilės visus darbus, kuriuos reikia atlikti pasirengiant būriui gintis ir duoda daug schemų būrio ir turimų ugnies priemonių išdėstymo įvairiausiųose atsitikimuose. Toliau nagrinėja puolimo atrėmimą ir puolimo neigiamą pasėkų, kaip prasiveržimo ir kita, likvidavimą. Ir čia duoda aiškių chemų, kurios rodo, kaip ir kokius praisveržimus galima likviduoti. Bendrai šis straipsnis mums ypač naudingas pasiskaityti, nes mes ruošiamės būti būrio vadais, ir turime žinoti, kad ateities kare nuo mūsų savo pareigų žinojimo ir sugebėjimo pareis kautyčių laimėjimas.

Įdomūs straipsniai lt. Sidlauskio „Dėl puskarininkių-kandidatų bandomojo periodo reikalavimų“, L. o „Šarvuotė auto žygyje“, O. Milaševičiaus „Japonija“ ir V. M. „Vandens tiekimas italų kariuomenėje“.

Įdomi mokslinė apžvalga, karinė kronika ir kritika bei bibliografija.

„MŪSŲ ŽINYNAS“ Nr. 10 (151).
Turinyje: 1937. X.

„Technikos kariuomenės mokymo reikalai“ gen. št. pulk. leit. Šepetys rašo, kad ciliniams kareiviams mokomose dalyse būtų pertvarkytas mokymas: ir programos, išbraukti kai kurias teoretines žinias bei nesuprantamas sąvokas: kaip Ohmo dėsnis ir pan., o duoti daugiau praktiškų žinių. Juk nutrukus pasikalbėjimui telefonu, telefonistas negalvos teoretiškai, kas čia įvyko, kodėl nutrūko srovė, bet techniškai patikrins išorės gnybtus, mikrofoną ir telefoną. Taip pat pabrėžia, kad egzaminų metu daugiau svarbos reiktų skirti lauko patikrinimams, nes tik čia galima susidaryti tikrą vaizdą: išeis geras specialistas ar ne.

Gen. št. pulk. leit. Rėklaitis straipsnyje „Upių forsavimas“ duoda nemažą naujos medžiagos tuo mums labai svarbiu ir aktuali klausimu. Autorius, pasinaudojęs čekų literatūra, duoda nurodymų, kaip reikia forsuoti upę šiais taktiniais atsitikimais: a) puolant, b) persekiojant, c) atsitraukiant. Straipsnis pasiskaitytinas tuo žvilgsniu, kad lietuvių karinėj spaudoj apie tai mažai terašyta, o praktikoje pasireiškia daug neaiškumų ir padaroma daug klaidų.

Pulk. leit. inž. Kareiva rašo apie individualines priešchemines apsaugos priemonės SSSR. Straipsnis pajvairintas gausybę nuotraukų, pavyzdžių bei brėžinių.

Kpt. Čėsna nagrinėja kavalerijos avio-signalizaciją, kartu prideda signalinių marškų, posto vedimo bei veikimo ir karinio kodo pavyzdžių. A. Soročkinas rašo apie „Artillerijos šaudymo klausimą“. J. leit. Šidlauskas apie „Ryšių mokymą būryje“. K. T. kas „Ryšių karvelius ir karvelynus“.

Iš viso straipsniai naudngi perskaityti, nes jie duoda apščiai atsakymų ke-

liamais klausimais, o taip pat nemažai pagelbinių žinių.

Tenka pamiñėti ir įdomų V. N. straipsnį apie Kinijos ginkluotąsias pajėgas. Jame nurodyta visos Kinijos kariuomenės sudėtis ir organizacija. Pasiskaitytina ir įdomi mokslinė apžvalga bei karinė kronika. Čia įdomūs straipsneliai: Tankai ispanų pilietiniame kare. Ar televizija pritakoma karo reikalams? Užsienių kariuomenių sunkioji artilerija ir kiti. Karinėje kronikoje duodama techninių davinų apie Austrijos, Belgijos, Čekoslovakijos, Italijos, Japonijos, Lenkijos ir kitų valstybių naujausius moderniškus ginklus.

Kritikos ir Bibliografijos skyriuje recenzuojami naujieji kariniai leidiniai lietuvių, vokiečių, lenkų, rusų kalbomis.

MŪSŲ ŽINYNAS Nr. 11 (152)
Turinyje: 1937. XI.

Gen. št. maj. Bulvičius rašo kariuomenės mokymo reikalai. Autorius pradžioje apsistoja ties klausimu, koks bus būsimas karas. Paskui nagrinėja Lietuvos būseną kare. Jis prieina svarbiam išvadui, kad mes turime ruoštis karo veiksmams Nepriklausomos Lietuvos teritorijoje ir dėl šios išvados reikalinga taip organizuoti ir auklėti mūsų ginkluotas pajėgas, kad ji materialiai ir moraliai būtų atspari, kad ir didesniai priešui. Todėl kariuomenės mokyme turi būti iki maksimumo išnaudoti kovos savoje teritorijoje plusai ir kiek galint sušvelninti minusai ir ypač tingas dėmesys kreiptinas į pasirėngimo vispusiškumą. Taip pat kreipia dėmesį į moralinį kareivių rengimą būsimam karui. Karas taip pagrindiniai sudina žmogaus gyvenimą, kad ir gerai parengtam kariui tik visų dvasinių jėgų įtempimu teįmanoma išlaikyti dvasinę lygsvarą. Šis straipsnis, nors dar ir nebaigtas, duoda daug naudingų ir

naujų minčių kareivio, bei vado auklėjime.

Įdomus ir istoriškas ats. leit. Gotlbo straipsnis „Sąjungininkų ir vokiečių paliaubos“. Jame duoda kronikinių datų apie Didžiojo Karo pabaigą ir paliaubų eigą. Pasiskaitytini praktiški straipsneliai: Maj. Vitkus — „Kaip turėtų būti įrengiamos atsparos lizdas?“ Maj. Sulcas — „Telegrafo aparatas „Siemens—Hell“, Kap. Juškauskas — „Prieštankiniai ginklai“. Ats. j. leit. Aušrotas — „Oro kautynių problemos šių laikų lėktuvams“, Kaip visada, daug nauja mokslinės apžvalgos bei karinės kronikos skyriuose.

Su kiekvienu nauju numeriu „Mūsų Žinynas“ neša kariniai besirengiantiems ir karo mokslu besidomintiems daug charakteringa ir nauja, grindžia lengviau įgijamas žinias ir kelia ateities problemų.

Asp. J. Krotkus

VI. Adomavičius. TRUMPAS ITALŲ-ETIOPŲ KARO ESKIZAS. 52 p. 75 cnt.

Statistiškai, schemomis ir duomenimis pavaizduojamas moderninio karo pavyzdys, anot autoriaus. Supranta ma, tokioj mažoj brošiūrėlėj ne ką te galima pavaizduoti, tačiau patiekiamieji

konkretūs duomenys nušviečia mobilizaciją, apginklavimą, karo aukas.

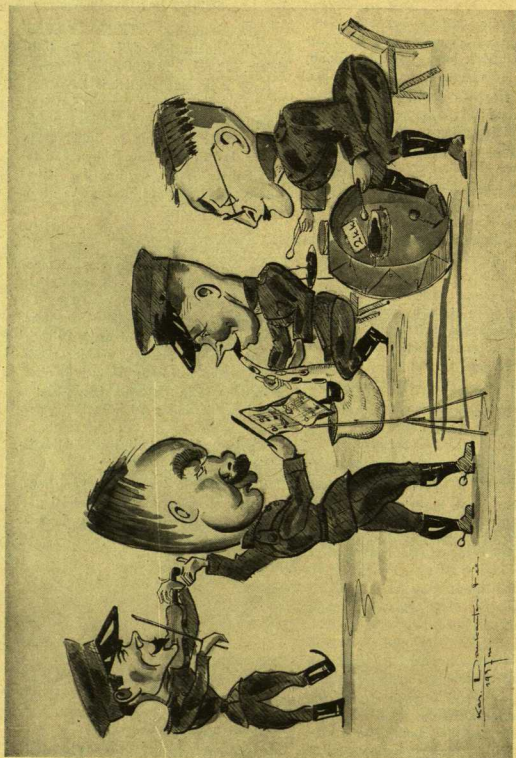
Vyt. Tamulaitis, ATEINA PAVASARIS. Iliustracijos dail. D. Tarabildaitės. 152 psl. 2,50 lt. Sakalo leidinys.

Karo mokyklos auklėtinis kursantas Vyt. Tamulaitis šmet parodo jau trečiąją savo knygą. Tai kalba ne tik apie gabaus autoriaus produktyvumą, bet ir darbštumą. Tuo labiau, kad ta pati Sakalo bėvė spausdina dar vieną jo knygą „Naktis ant Nemuno“ — novelės jaunuomenei.

„Ateina pavasaris“, kaip ir įprasta V. Tamulaičio kūryboje, supinta iš vaikų ir gamtos gyvenimo. Rodoma daug širdingumo visokiai gyvūnijai, džiaugiamasi bundančiu pavasariu. O gaivalingo gamtos atbudimo fone formuojasi mūsų literatūroj nauja psichologinė naujųjų žmonių problema, žinoma, vaiko žvilgsniu, protu ir širdimi svarstoma. Čia autorius įveda daug subtilumo ir vaikų psichologijos pažinimo.

Knyga originaliai iliustruota siluetais piešiniais.

Vietoj kitokių šventinių dovanų mūsų jauniems namiškiams, mielai galėsime parvežti nepamainomą dovaną — „Ateina pavasaris“.

Kas — tresprenžia gerb. skaitytojai

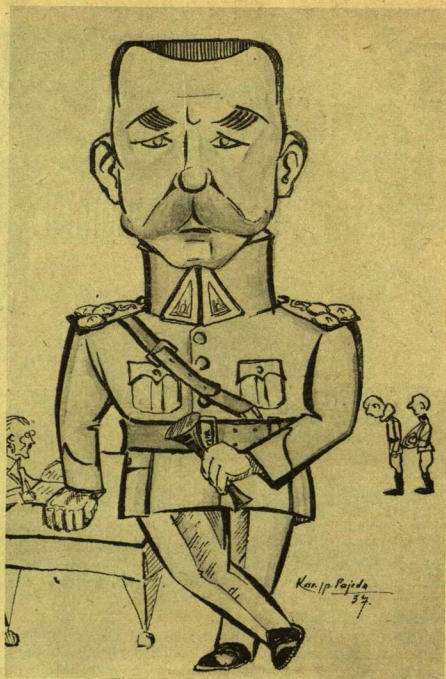
Pranas Gailiūnas

Būrininkas, aš ir štrickė

Nemėgstu miesto, bala žino! Mėgstu ramybę, o mieste jos kaip ir nėra: jau žandaras painiojasi, jau būrio vadas civilėj uniformoj taip sukinėjasi, kad jį vargu spėji pažinti, jau kokia simpatija nebeporai laiku tavęs išleisti atgal ir tavo diržą ar pirštines kur nukiša, jau autobusas sugenda, anot tos pasakos. O čia, mokykloj, šeštadieniais ir sekmadieniais daug geriau nei mieste: niekas nesipainioja, niekas tavęs negaudo, nebent koks apsileidęs draugas tavo diržą ar pirštines nujoja. Aną sekmadienį būrininkas grįžęs iš miesto nerado vieno savo bato — išmainė. Drąsių vyrų esama ir pas mus, anot tos pasakos: ima ir išmaino net būrininko batą. Tegu juos bala — drąsūs vyrukai!

Kai nesiverži į miestą — kitas gyvenimas: ramovėj gauni alaus, po to grįžti lovon, sąnarius ištiesi ir saldžius sapnus sapnuoji apie šį bei apie tą. Ir iš viso negali suprasti, ko čia taip bėgioti miestan iš Karo Mokyklos; ko gi čia trūksta. Bala žino tuos miesto mėgėjus, et! Ko gi čia trūksta: dešros gauni, batus gauni; ir pieno duoda, anot tos pasakos. Geras gyvenimas, tegu jį bala! Tik kariūnai braujasi miestan per akis greičiausiai ar tik ne dėl per daug didžiai išbujojusių savo apetitų. Galas žino, šiuos išbujojusius apetitus: dešros duoda, kopūstų išverda, anot tos pasakos. Va, koks geras gyvenimas.

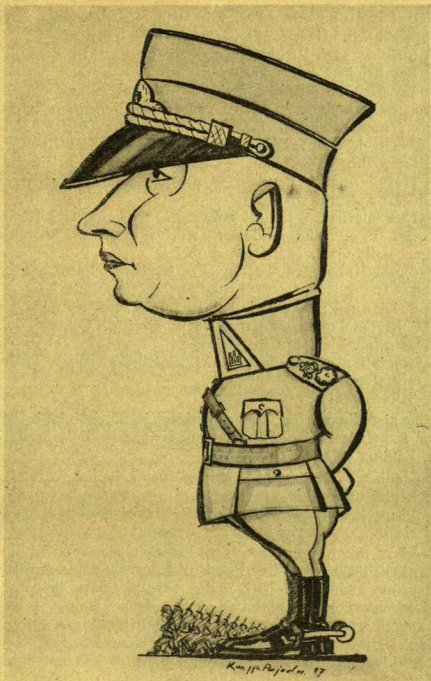
Dėl šitų apetitų ir aš aną sekmadienį išpliekiau į miestą ir vos neįkliuvau. Buvau jau visai išiklampojęs į būrininko pinkles, bet vos pats susivokiu, kaip vėl išsisukau. Tai menkas, žinoma, faktelis.

Plk. Janulionis

Ir, anot tos pasakos, nieko ten jau tokio nė neįvyko: galėjau įstrigti, taigi...

Gavau leidžiamą ir žiebiu sau į miestą. Dangus rūškanas, gaus ruotas, rajono medžiai apsiblausę, į mokyklos radijo stiebus kritinėja varnos. Dar mokyklos rajone priveju Paulių: jis taip pat į miestą. Vos peržengėm vartus — būrininkas bestovįs ir žvaliai besidairis

Mjr. Drongis

nėjas. Tai tas pats būrininkas, kurį anąkart įskundžiau būrio vadui, ir tuo paprastu būdu mes pasidarėm pažįstami. Perdrėskė mane būrininkas savo katino žvilgsniu: paspaudžiau koją ir sudardinau cementą — neprikibo. Praėjom mokyklos rajoną — iš pirmo lango moteriška besižvalganti. Domisi, manau, ši gražuolė ko gero ir kariūnais. Paspaudžiau koją, žvaliau pakėliau smakrą ir tuo pačiu metu

pastebėjau, kad nuo mano dešiniojo bato nuriedėjo saga, o palaida štripkė išdribo iš kelnės laukan ir ėmė vilktis paskui.

— Štripkės saga ištrūko, po paibeliais, — sakau Pauliui.

— Kryptelėjo Paulius akį:

— Ko gero be štripkės liksi! Griebk kol nemato!

Pro petį pažvelgiau atgal: už 100 metrų žingsniuoja būrininkas, įsmeigęs į mane žvilgsnį. Pastebės — ir baigta. Griebiu štripkę į glėbį, kėmšu kišenėn; tada spartesniu žingsniu leidžiamės tolyn.

— Gera proga, — sakau, — mane būrininkui pričiupti.

— Hm! — mąsto Paulius: — galimas daiktas, kad būrininkas artinasi. Aha, tikrai spaudžia!

— Kur sugriebti štripkę! Bala žino, pažįstu šitą būrininką...

— Bet tu, — sako Paulius, — turėjai patikrinti štripkes. Tai toks opus daiktelis... gal labai skubėjai!

— Skubėti skubėjau, bet štripkes tikrinau. Vieną naują pasi-
skolinau.

— Tai jau gal neakylus buvai, — ramiai sau šnekinėja Paulius: — aš tai jau šito niekad nepraleidžiu, tikrinu. Opus daiktelis... Na, ne taip labai ir žymu tos štripkės.

Pažvelgiau pro petį: būrininkas neatsilieka, rodos, kažin kokį judesį ranka padarė.

— Seka mane!

Žingsnį didinam. Tik staiga paukštelėjo po dešiniu juo Pauliaus batų, ir iš kelnės išsluogė juoda daili štripkė — ji ėmė vilktis tro-
tuaru. Paulius ją sumaigė kišenėje.

— Vadinas... taip pat! — Mane suėmė juokas, o Paulius tuo metu švelniai nusikeikė.

— Pirmą kartą uždėtos štripkės! — stebisi Paulius ir mano, kad ieškoti čia kur nors štripkių pirktis nepatogu.

Žiebiava tolyn. Raminavos tuo, kad nelabai žymus štripkių trūš-
kumas. Pritems, ir visai bus gerai. Paulius nuvažiuos pas draugą, susiremontuos, tada ir į balių galės užsukti. Man blogiau. Kaip įsėsti į autobusą, kad būrininkas gulte gula ant kulnų — autobuse mane sugautų. Ot, žmogus! Na, pala, būrininke: aš, taip sakant, atsisakysiu šito patogumo, sėsk tu vienas į autobusą!

Būrininkas artinasi. Ties užsisukimu jis pamoja ranka, aš nusi-
duodu nematęs. Tada Paulius bilda į autobusą, o aš leidžiuosi tiltu.

— Likai, vanagėli, be kąsnio! — atsikvepiu. Pažvelgiu atgal — ar dar stovi autobusas? Žvelgiu pro petį — būrininkas. Jau galiu imatyti jo pastatytus dantis mane krimsti.

— Kąšk, krimsk! Tik jau pigiai nepasiduosiu.

Kažin kuomet sportininku esu buvęs. Betgi būrininkas... a, ir tokių žmonių pasitaiko pasaulyje, bala žino. Sako, kad karo vadai dažniausiai ir yra žiaurūs. Šis būrininkas, jau aišku, bus geras karo vadas.

Leidžiu į kojas visą benzino atsargą, taip sakant, ir būrininkas ima liktis. Pastebiu kažkokius jo gestus, bet nusiduodu nematęs.

Taip būrininkas mane genasi, o aš žiebiu sau su viena štripke. Jei pagautų, bala žino, kokia porcija tektų. Einu kaip žaibas. Žvaliai pasveikinu vieną kitą puskarininkį, metu ugningą akį kokiai moteriškai. Mano veidas, be abejo, kariškas, ir, galimas daiktas, niekam nė į galvą neateina, kad aš be štripkės.

Pagaliau būrininkas atsiliko ir sėdo į autobusą. Tada mačiau, kaip jis pravažiudamas griovė mane savo katino žvilgsniu — tikras karo vadas bus. Bet vos per 50 metrų prieš mane sustojo autobusas, būrininkas išsivertė iš jo lauk ir skubiai prisiartinio — nė į kitą gatvės pusę nespėjau pereiti. Sustojau, prisistačiau. Būrininkas šypsosi: akys žvalios, lūpos plačios, sveiki gražūs dantys.

— Ir greitas tamsta, — stebisi būrininkas: — ko gi bėgi, juk mudu pažįstami. Na, dėkui Dievui, pavijau.

Būrininkas žvaliom akutėm šokinėja apie mano batus ir kalba:

— Na, o ar žinai, kodėl tave vijausi? Ne iš gero, žinoma.

— Žinau, tamsta būrininke!

— Ne, nežinai! Sakyk teisybę! Na, mat, kaipgi tamsta žinosi. Gerai, tuoj pasakysiu, bet prieš tai noriu žinoti, kur tamsta šiandien keliauji. Trumpai sakant, ar į balių kartais neini?

— Ne, ką aš veiksiu baliuje! Neinu!

— Tvarkoj. Žinai, broliuk, pasitaiko žmogui nelaimių: kariūnui bėda su štripkėmis...

— Prašau leist pasakyt, tamsta būrininke! Tikra bėda, aš visai netikėjau, kad taip greit sagos...

— Žinai, — nutraukia mane būrininkas, — vos paėjau gatve, pykšt mano štripkė. Saga nubirbė, ir likau tik su viena štripke! O kaip tik, štai, skubu čia Šančiuose į baliuką. Norėjau tave privyt ir paprašyt paskolint. Nusek, žinai, broliuk, vieną štripkę. Į balių neisi: nieks nematys. Kas ten kaišios pagaliau nosį, ne?

— Tikrai, tamsta būrininke. Į balių neisiu!

Nuėmiau štripkę nuo kairiojo bato ir atsisveikinau su būrininku. Nueinant jis pastebėjo:

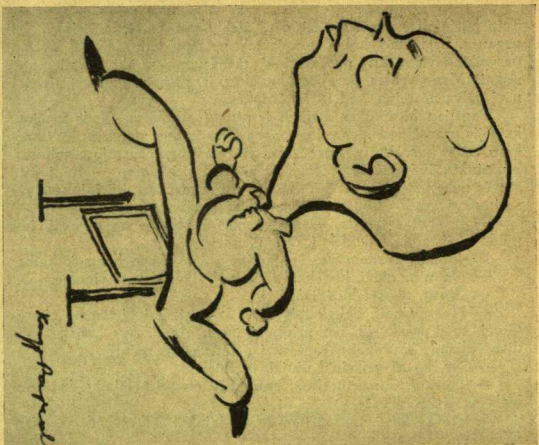
— Nieko nežymu. Būk drąsus: kad ir be štripkės, kairioji kelnė stovi neblogiau už dešinę.

Vadinas, išsisukau. Bet nepatogumų šiokių tokių buvo, taip sakant. Ir dabar į miestą nesiveržiu. Mokykloj geriau: dešros duoda, kavos gauni... Niekas nerūpi.

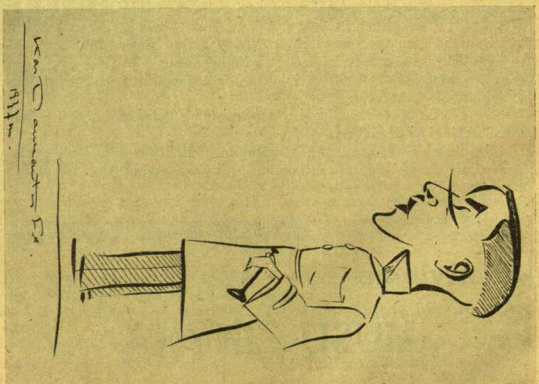

Skaitykime

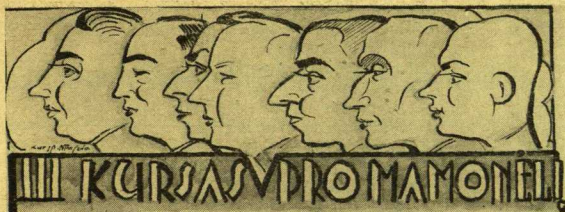
„MŪSŲ ŽINYNĄ“

Naujasis vyr. fiz. lavin. instruktorius
Itn. Sakalauskas

Kpt. Kazakevičius

1

„Kariūnai, džentelmenai mano,
Nejaugi niekas neišmano,
Kad kuopoj — turi būt tvarka:
Snaudulio ir nedrausmės gana.
Išmokyti rikiuotę laikas jau,
Nors pagaliau —
Mes ant to nemūšim ...
Aišku, vietoj jos, neūšim!
Kuopoj, jei yra skaudulys, —
Jis turi būt išrautas,
Jam turi būt knock=outas,
Toks turi būt ... nušautas“.

2

„Sesuo Pedagogika
Uošvė man Metodika ...
Moku aš ir taktiką
Myliu net didaktiką.
Nereikia baust griežtai,
Jei galima švelniai!
Nepamirškite, ponai, tai —
Praktikavau nemažai.
Ką? Dulkės šautuvo spynoj?
Vyresnio kurso dar kuopoj!
Na, kariūne, marš į fortą:
Gausi druskos ... vandens kvortą“ ...

3

„Mėgstu nešiot kardą
Ir sprogdinti petardą,
Mėgstu lamdyti kursą trečią,
Nesėdėti už pečiaus ...
Po velnių, koks tu kariūnas,
Jei sulaužytas tau kūnas ...
Kai užtvosiu dvi paras —
Neplepėsi pas mergas“ ...

4

„Man rūpi ne tik klasės prižiūrēt,
 Rūpi ir blaivumas...
 Jei mėgstat kas „į gurklį dėt“ —
 Tam aš jau ne kūmas!
 Jei iš miesto — papūsk dvasią,
 Rodyk išvaizdą man drąsiai!
 Ką? Negėrei?
 O kodėl saga neužsegta?
 Kairė akis tau primerkta?
 Pažįstu aš ponaičius tokius,
 Nes praleidau jau visokius...
 Iš kur tas lašas ant milinės,
 Jei negėrei nė stiklinės“?

5

„Aš — atstovas ne tos kastos,
 Kuriuos čia vaizdavo...
 Bet nesu jau toks ir prastas:
 Jaučiu vertę savo.
 Tris dienas neišėjimo
 Galiu krést visiems,
 Ir gerklė jau man užkimo,
 Drausmę pūčiant jiems.

6

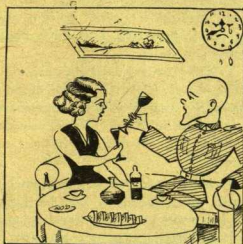
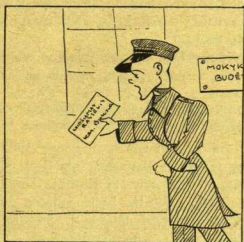
„Temperol“ ir „Gutalinas“ —
 Viskas man kainuoja...
 Gelsvos šliurės, diržas trinas,
 Net širdis dejuoja...
 Taip negalima, kadetai!
 Kodėl mano, nepasakius,
 Žiba batai ir štibletai,
 Žiba net ir... akys.
 Atsiminus sunkią dalį,
 Lenda diegliai šone...
 Jūs man duosit tik medalį:
 Dalgį baltam fone“...

7

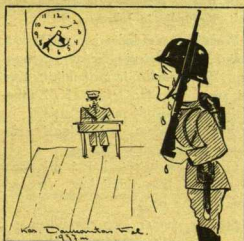
„Valdau kambarį ketvirtą,
 Jaučia mano ranką tvirtą,
 Negaliu pakęsti girto,
 Bet už tai patinka flirtas...
 Visada vaizduoju rimtą
 Iš mergelių turiu šimtą,
 Dėl manęs — jos nenurimty:
 Pėsčios eity varstų šimtą“...

VI. Alek-čius

Kar. Buksvos sekmadienio tragedija

Carpe diem!

Quod „sors“ fert, fer animo aequo.
(Ką „likimas“ duoda, nešk kantriai [ramia siela])

KRONIKA

KARO MOKYKLOS KONCERTAS IR LITERATŪROS VAKARAS

Kariuomenės šventės proga (XI. 23) Karo Mokyklos meninės pajėgos atliko didelę programą, kuri buvo transliuota per radiją.

V. D. Muziejų iškilmingame akte, mūsų choras, Klem. Griaudzės diriguojamas, vykusiai ir meniškai sudainavo keletą kariškų dainų. Ypač vykusiai išpildyta Vl. Jakubėno „Nurimk, sesute“.

Tačiau pats didysis pasirodymas buvo čia pat, Karo Mokykloje. Nežiūrint to, kad programa buvo transliuojama, didžiulė šauniai išpuošta gimnastikos salė buvo pilna žmonių.

Vakaro programoj buvo: literatūra, radijo vaizdelis, dainos, muzika. Literatūrinė daly pasirodė patys kariūnai, kurių tarpe šimet esama gražių jėgų, o vienas (K. Zupka) net rašytojų dajos narys, V. Teatro artistas Čaikauskas, režisavęs ir radijo vaizdelį, Kernagis ir Jakna.

Programa pradeda radijo vaizdeliu „Mūsų laisvės žiedai“, paruoštu asp. Pr. Medelio ir pritaikintu šventei art. Čaikausko ir asp. K. Zupkos. Vaizdely pasirodė ne tik artistai, bet ir kariūnų choras, nuotaikingai sudainavęs keletą kariškų dainų.

Gražiai perskaityta kar. j. psk. Buzo novelė „Kulkosvaidininkas“ (spausdinama šiame nr.).

Smuikų duetas (asp. Kriaučiūnas ir asp. Blaževičius Antanas (abu konservatoristai) meniškai sugrojo Lietuviškąjį Andante (J. Šimkaus). Poetas asp. K. Zupka iš spausdinamos eilėraščių knygos „Mergaitė su žibuoklėm“ meniškai ir su įsijautimu skaitė du kariškų eilėraščių: „Žygio gretos“ ir „Lakūno daina“.

Geresnieji mokyklos deklamatoriai padeklamavo keletą naujų ir gražių eilėraščių: asp. Ant. Vaičiulis — asp. K. Zupkos „Kovos šuoly“, Ed. Budreika — nuotaikingą avo paties kūrinėlį „Buvo dienos“, asp. Kazys Paltašavičius — asp. Petro Gailiūno „Plieno gretos“.

Mokyklos choras dainavo: „Nurimk, sesute“, „Ko tie dunda miškai“, „Gaudžia trimitai“ ir kt. Choras ir dirigentas Kl. Griaudzė susilaukė didžiulių ovacijų.

Antraktų metu kariuomenę sveikino: Lietuvos Karo Invalidų Ssga, Lietuvių karių sąjūdižiai Rusijoje komitetas, Kun. Birutės karių moterų dėja, Lietuvių moterų taryba, L. Savanorių kūrėjų Ssga, Lite. Šaulių Ssga, Liet. Tautininkų Ssga, šaulės moterys, „Jaušnosios Lietuvos“ Ssga, „Pavasario“ Ssga, studentai ir studentės, skautai, Žydų karių, dalyvavusių Nepriklausomybės kovose ssga, Darbo Rūmai ir k.

Pažymėtinas šioje programoje ir dajos mokyklos chorelio, kaip ir okteto, asp. Nasvyčio suorganizuoto, pasirodymas. Žinant trumpą chorelio rengimosi laiką, paiektieji rezultatai buvo visai geri. Dainavo: „Šienpiūvių dainą“, „Klevėlį“, „Draugai, pakelkite taures“, „Namo“. Protarpiais grojo orkestras.

Be minėtųjų programoje pasirodė ryšių batalijono leit. Beržanskis Klaušutis, paskaitę eilėraščių ir vienas kareivis — eiliuotą fejletoną.

Programa baigta pulk. Šarausko padėkos kalba visuomenei ir kariams, kurių bendromis pajėgomis gražiai atšvesta kariuomenės šventė.

Po programos Karo Mokyklos viršininkas brig. gen. J. Musteikis, studentijos ir organizacijų atstovus, o taip pat programos dalyvius pakvietė kairiūniškos vakarienės, kurios metu pareiškė keletą minčių, vildamasis,

kad ateity Karo Mokyklos ir studentijos bendradarbiavimas dar pagyvės. Besivašinantieji Viršininko žodžius padėdėjo ovacijomis, „Ilgiaisiais metais“ ir linkėjimais Karo Mokyklai. Gale visi įsijungė į smagų ir linksmą kariūnų pasilinksminimą.

P. L. P. KARO MOKYKLOS EKIPA LAIMĖJO!

Pasikalbėjimas su kariuomenės šautuvų šaudymo nugalėtojos ekipos dalyviu.

Be galo šalta. (Žinoma, todėl, kad žiemos pradžia ir šaltis labiau suprantamas.) Iškišu nosį iš aspirantų gyvenimo, pasižiūriu karininkų trečiojo flygelio linkui ir nusprendžiu, kad galėčiau būti bartas, jei vienu munduru tą kelią perbėgčiau. Tačiau kadangi ruošiuos atlikti sportinę misiją ir kadangi mano šikiadienė milinė ne kokia, drąsiai iššaučiu plento vidurin. Jei aš lendu į pirmąsias flygelio duris, lipu laiptais aukštyn ir pasuku kairėn, tai jūs jau žinote pas ką. Palaukiu, kol nuo greito bėgimo širdis atsigaus ir šaltio nugnaibyta nosis sugrįš į pakenčiamą spalvą. Į mano bildinimą atsako lengvi žingsniai. Sekasi: ponias patikrina, kad leitenantas namuose, po pietų ką tik, tat, aišku, nuotaika visai gera. O pasikalbėjimui, žinokite, reikalinga gera nuotaika kitaip ir pasikalbėjimo skaitytoją nenuotaika užspuls.

Tikrai, leitenantas dar mielesnio veido, negu jį užsiėmimuose matom. Sutinka papasakoti, ką apie rungtynes žinąs, tiktai nenorįs, kad jo pavardę minėčiau.

Sužinau, kad kariuomenės šautuvų šaudymo rungtynės buvo lapkričio 15 d. Kauno įgulos audykloje Eigučiuose.

— Sąlygos šaudymui visai nekokios buvo. Įsivaizduokit — šalta, drėgna, vėjas. O kol atšaudai, praicina apie 30 min. Be milinės sustingstį ir tai, aišku, atsiliepia į rezultatą.

— Bet, Tamsta leitenante, Karo Mokyklos ekipa neblogą rezultato pasiekė?

— 1537 taškai. Smulčiau šitaip atrodo: j. ltn. Ašmutaitis — 322 tašk.
ltn. Sakalauskas — 321 „
ltn. Šegamogas — 301 „
ltn. Petronis — 299 „
ltn. Jablonskis — 294 „

Kap. Ramanauskas — atsarginis. Atsarginis buvo parinktas burtų keliu, kadangi visi vienodai tvirtai jautėsi.

— Kas dar dalyvavo rungtynėse ir kaip vietomis pasiskirstė?

— Su mumis vienodai taškų surinko ir 2-ji pėst. divizija. Bet jų blogiausias klūdymas buvo 9 ir 12, kai mūsų — 14. III vietą paėmė I-ji pėst. divizija — 1492 tšk. IV — III-ji pėst. divizija — 1472 tšk. V — kavalerija (1419 tšk.), VI — aviacija (1401 tšk.), VII — karo technika (1400 tšk.).

— Įdomu, ką laikote sąlygomis, atnešusiomis Karo Mokyklos ekipai laimėjimą?

Leitenantas šypsosi ir iš lėto išplėšia bloknoto lapelį, kurį jau pilną buvo prižymėjęs duomenų ir taškų, kad aš į kazematus grįžęs, neužsi-mirščiau:

— Pasirengimo sąlygos mums netokios dėkingos kaip divizijoms ar didesnėms dalims, nes ten šaulių daugiau, paisirinkti lengviau. Tačiau pas juos ekipų šaulių lygis nebuvo toks vienodas. Buvo labai gerų (galu pažymėti, kad individualiai geriausiai sušaudė III pėst. divizijos leit. Miliauskas — 327 tšk.), bet tuom pačiu atsirado ir blogų, kurie sugadino re-

zultatus. Mūsų laimėjimui daug reikšmės turėjo treningas. Ekypai ir jos treniravimuisi daug dėmesio rodė Mokyklos Viršininkas ir Batalijono Vadas, kurs, visą rungtynių eigą kartu su ekipa būdamas, savo gera nuotaika ir mus užkrėtė noru laimėti.

— Mūsų skaitytojams gal įdomu bus žinoti, kokių būdu šitokios rungtynės vykdomos, — paklausiau, kai leitenantas jau pats ruošėsi ką naujo pradėti.

— Buvo šaudoma: stačiom, klupščiom ir gulom. Iš kiekvienos padėties po 5 šūvius. Šūvių seriją išleisti ne ilgiau kaip per 5 min. Šaudoma į 24 žiedų taikinį. Galimi taškai — 360. (jeigu visus į 24 supilti). Karo Mokyklos ekipos bendrasis klišūmas tuo būdu neišeina iš 20 žiedo.

— Kas anksčiau šias primenyles laimėjo?

— Mat, percina moji dovana įsteigta 1936 m. Tada ją laimėjo II-ji pėst. divizija. Karo Mokykla tebuvo III vietoj. O, dabar kitoms rungtynėms mes turėsime daugiau ūpo ir tikimės laimėjimą dar pasilaikyti, — pasitikėdamas, smagiai nubai gė ekipos dalyvis.

Be to, sužinojau ir apie buvusias pistoletų šaudymo rungtynes, kuriose Karo Mokykla telaimėjo IV-ją vietą, nes ekipą sudarė beveik tie patys žmonės (nauji tik kpt. Jaruševičius ir leit. Jablonskis), kai tuo tarpu kitos ekipos buvo visai kitos, negu su šautuvais. Karo Mokyklos ekipa visą dėmesį buvo nukreipusi į šaudymą iš šautuvų, todėl iš pistoletų treniravosi daug mažiau.

Sąlygos šaudymui iš pistoletų: atst. 25 mtr. taikiny 3 kart mažesnis, 12

žiedų. Šaudoma iš 9 mm. kalibro pistoletų „Parabellum“. Šauti dviem serijom po 5 šūvius, serijai skiriant 2,5 minutes. Daugiausia taškų iš 120 galimų surinko ltn. Poderys (Karo Technikos ekipo) 102. Oras blogesnis, negu pirmąją dieną — snigo.

Tai ir viskas, ką trumpindamas sukvoviau į šių keletą frazių, nes žinojau, kad kalėdinis „Kariūno“ numeris į spaustuvę eina ne tik portfelium, bet ir kišenėmis prikimštomis rankraščių, šaržų ir paveiksliukų.

Kz.

„KARIŪNO“ PREMIJA

paskirta kar. psk. Bardzilauskui už rašinį „Kariūno svajonė“ ir asp. Petruį Gailiūnui už — „Dėdžių atsisveikinimas“.

KURSANTAI IŠVAŽIUOJA

Baigusi nustatytąjį kursą ir egzaminus, IV-ji kursantų laida išvažiuoja į kariuomenės dalis. Viso baigė 24 j. leitenantai. „Kariūnas“ naujiesiems ginklininkams linki pasisekimo ir taip pat tiki, kad jie ir toliau pasiliks jo skaitytojais ir draugais.

Su šia kursantų laida P. L. P. Karo Mokyklą baigė ir artimas „Kariūno“ bendradarbis, visuomenės gerai pažįstamas ir mėgiamas rašytojas Vytautas Tamulaitis.

2a KUOPA

— Ginklininkų būrio vadu iš 2 p. pulko atkeltas j. ltn. Nikodemus Reikalas.

— Į kariūnų Ramovę 2a kuopos atstovu išrinktas artilerijos būrio asp. J. Jaugelis.

MŪSŲ SPORTAS

Kas gero pas mūsų futbolininkus ir krepšininkus?

Nepaslaptis, kad kariūnai tiek futbolo, tiek krepšio rungtynes sekdamo su didžiausiu susidomėjimu. Deja, mūsų sportininkai praėjusį rudenį mus apvylė.

— Spalio pabaigoje I-oji komanda rungėsi su Artilerijos Dirbtuvių futbolininkais. Kariūnai laimėjo efektingu rezultatu 8:0! Vis dėlto nėra ko labai džiaugtis mūsų šeimoms, nes jų priešas buvo žymiai silpnesnis.

— Sekančias rungtynes ta pati mūsų šeimoms komanda žaidė su Geležinkelio Šaulių futbolo I-ja komanda. Rezultatas 0:0! Tiesiog juokinga buvo žiūrėti, kada mūsų, beveik iš interna-

cionalų sudarytas, puolimas nieko negalėjo padaryti prieš vieną Nevinską, kuris labai užtikrintai žaidė gynime.

— Tą pačią dieną mūsų II-oji komanda žaidė su Priešlėktuvinės rinktinės futbolininkais. Čia mūsų šeimoms taip pat labai silpnai pasirodė ir pralaimėjo 3:0.

Kaip matome, abi komandos pasirodė silpnai. I-oji turi neblogą futbolininkų elitą, bet be rimtų treniruočių nieko gero neparodė. Tas pats ir su II-ja komanda.

— Krepšininkai pasirodė geriau. Jie du kart užtikrintai laimėjo prieš 2-ą pulką, įmesdami jam per abejas rungtynes virš 70 krepšių. Gimnazistu-

2 KADRO KUOPA

Naujienos vadovybės gyvenime

2-rosios kadro kuopos I būrio vadą ltn. Sakalauską paskyrus vyr. fizinio lavinimo instruktorium, I būrio vadu paskirtas iš 5 p. p. atkeltas j. ltn. Ališauskas.

Kariuomenės šventės proga lapkričio mėn. 25 d. 2-rosios kadro kuopos vyresnis karininkas ltn. Petras Šašpronas pakeltas į kapitono laipsnį.

Kariūnų darbai

Lapkričio mėn. 25 d. 2-rosios kadro kuopos kariūnai (XX Karo Mokyklos laida) baigė pirmąjį kursą ir įsakymu buvo pervesti į antrąjį kursą. Pirmąjį kursą baigė pažymiu nemažesniu kaip aštuoniais, pakelti į kariūno grandinio laipsnį. Tokių buvo net 21 (tiesa, pakelta tik 17 kariūnų, o kitiems 4 su teikta teisė tą laipsnį nešioti, nes laips-

nį jie jau turėjo dar prieš stodami į Karo Mokyklą — buvo įsigiję betar naudami kitose kariuomenės dalyse. Pirmuoju I kursą baigė kar. Rurinkevičius, antruoju — kar. Stelmokevičius.

J. Z.

„STUDENTŲ DIENOS“ — KARO MOKYKLAI

„Studentų dienų“ 10 nr. buvo skirtas Karo Mokyklai. Pats laikraščio redaktorius ats. j. ltn. P. Rimkūnas parašė pasikalbėjimą su Karo Mokyklos viršininku brig. gen. J. Musteikiu, kur iškeltas kariūnų ir studentijos bendradarbiavimas, Viršininko nuomonė apie studentų-kariūnų ir p. Prancūzų kalba straipsnyje informuojama užsieniečius apie mūsų Karo Mokyklą. Buvęs „Kariūno“ redaktorius ltn. Urbanavičius rašo apie „Kariūną“. Iš viso šiuo žingsniu „Studentų dienos“ daug prisidėjo prie studentijos ir Karo Mokyklos bendradarbiavimo.

kams jėzuitams „dovanojo“ 50 krepšių, o su aušrokaais pirmąsias rungtynes laimėję 21—16, antrąsias pralaimėjo 22—20.

Tiek futbolininkų, tiek krepšininkų tarpe geros medžiagos yra, tik reikėtų neleisti jai atrofuoti. Dabar pravedamos gimnastikos pamokos tiek lauke, tiek salėse, visus patraukia dirbti.

Kar. j. p. S.

UŽMIRŠTAS STALO TENISAS IR ŠACHMATAI

Šios abi sporto šakos pas mus seniau buvo labai praktikuojamos, ir rungtynių su miesto komandom būdavo. Gi dabar? Ir šachmatininkų turime neblogų ir stalo tenisistų, bet...

GERIEJI GIMNASTAI TRENIRUOJASI

Įtos kadro kuopos gerieji gimnastai jau pradėjo uoliai treniruotis su įrankiais. Kitų metų pradžioje vėl žada pasirodyti sporto vakare. Šiems vyrams vadovauja pusk. Eidimtas, per paskutinį sporto vakarą mus stebinęs savo vikrumu.

BUS TIKRINAMAS SPORTINIS PAJĖGUMAS

Kaip iš vyr. fiz. lavinimo instruktoriaus teko gridėt, sekančiais metais bus tikrinamas visos Mokyklos auklėtinių sportinis pajėgumas tiek lengv. atletikoj, tiek kitose sporto šakose. Ateity bus siekiama to, kad kiekvienas, baigdamas Mokyklą, įgytų sportinį valstybinį ženkluką.

K. j. p. S.

ŠACHMATAI

Žiemėjant pradeda sujusti ir šachmatininkai, juo labiau, kad mokyklos šachmatininkų eiles papildė žinomas mūsų meisteris P. Vaitonis, A. Ivanau-

skas, Žalys ir kiti. Asp. Vaitonis ne tik kad garbingai gynė Lietuvos spalvas pasaulinėj Stokholmo olimpiadoj, bet ir neseniai įvykusiose tarpvalstybinėse rungtynėse Lietuva — Latvija ir Lietuva — Estija kovojo trečioj lentoj. Rungtynėse prieš latvius susitiko su savo nuolatinium partneriu Feiginu, kurį taip nuostabiai puikiai sutasė Müncheno olimpiadoj. Šį kartą baigė visai taikingai — abi partijas mizais. Estijoj susitiko taip pat su jau pažįstamu iš SELL ir kitų olimpiadų Raudu. Pirmąją partiją, atsisakęs Raudo pasiūlyto revanšo, pastatęs valdovę pralošė, o antrąją baigė lygiomis.

Pačioje mokykloje kovojo kuopa prieš kuopą. Kol kas geriausiai pasirodė pirmoji kadro kuopa, kurios komandoj nėra nei žvaigždžių, nei „fušerijų“ — visos lentos lošia maždaug lygiai, kai pirmoji ir antroji aspirantų kuopos turi stiprias pirmąsias lentas, o visai silpną galą.

Pirmoji kadro—Pirmoji asprantų 5:3.

1. kar. pusk. Trečiokas — asp. Žalys 0:1,

2. kar. j. pusk. Valevičius — asp. Grigaitis 0:1,

3. kar. j. pusk. Stepaitis — asp. Meškauskas 1:0,

4. kar. j. pusk. Rimkūnas — asp. Pikėlingis 1:0,

5. kar. j. pusk. Malinauskas — asp. Henicas 1:0,

6. kar. j. pusk. Binderis — asp. Sivicas 1:0,

7. kar. j. pusk. Tubė — asp. Počius 0:1,

8. kar. j. pusk. Stankūnas — asp. Greičius 1:0.

Pirmoji kadro antrąją aspirantų kuopą supylė dar smarkiau, gal kiek per smarkiai, nors šioji lošė ir be asp. Vaitonio.

Pirmoji kadro — Antroji aspirantų 6:2.

1. Kar. j. pusk. Valevičius — asp. Ivanauskas 0:1,

2. kar. j. pusk. Stepaitis — asp. Nasvytis $1/2:1/2$,

3. kar. j. pusk. Rimbūnas — asp. Strabulis 1:0,

4. kar. j. pusk. Trečiokas — asp. Šeinas $1/2:1/2$,

5. kar. j. pusk. Malinauskas — asp. Devoinis 1:0,

6. kar. j. pusk. Binderis — asp. Krasauskas 1:0,

7. kar. j. pusk. Stankūnas — asp. Jurevičius 1:0,

8. kar. j. pusk. Tribė — asp. Jackevičius 1:0.

Pirmoji aspirantų pralaimėjo antrajai aspirantų, lošusiai be Vaitonio.

Pirmoji aspirantų — antroji aspirantų $3 1/2:4 1/2$.

1. asp. Žalys — asp. Ivanauskas 0:1,

2. asp. Grigaitis — asp. Nasvytis 0:1,

3. asp. Pikčilingis — asp. Strabulis 1:0,

4. asp. Heincas — asp. Jackevičius $1/2:1/2$,

5. asp. Pocius — asp. Jurvečius 0:1,

6. asp. Greičius — asp. Krasauskas 0:1,

7. asp. Abukevičius — asp. Devoinis 1:0,

8. asp. Balsevičius — asp. Šeinas 1:0.

Pirmoji kadro gan sunkiai nugalėjo liktinius puskarininkius. Ypačiai silpnokai sulošė pirmosios lentos.

Pirmoji kadro — mokyklos likt. puskar. 9:5.

1. Kar. pusk. Stepaitis — pusk. Stasytis $1/2:1/2$,

2. kar. pusk. Rimbūnas — viršila Petkus 1:1,

3. kar. pusk. Trečiokas — pusk. Bačiškas 1:1,

4. kar. j. pusk. Valevičius — pusk. Šveikauskas 1:1,

5. kar. j. pusk. Malinauskas — pusk. Šalkauskas $1 1/2:1/2$,

6. kar. j. pusk. Tribė — pusk. Lascys 2:0,

7. kar. j. pusk. tankūnas — pusk. Mickūnas 2:0.

Matome, kad be pralaimėjimo eina pirmoji kadro kuopa. Bet ar ji išsi- laikys revanšiniuose susitikimuose?

Be to, projektuojama sulosti su Kau- no miesto šachmatų rateliais: pereitų metų nugalėtoju Spinduliu, CJSO, Grandim, Bokštu ir kt. A. S.

Naujos knygos

Juozas Grušas. SUNKI RANKA. Novelės. Sakalas. 205 psl. Lt. 3,—. Tai puikus psichologinis tikrumo pasveikslas. Autorius giliai pažįsta žmo- gaus sielos pasaulį ir iš to pasaulio mums yra sukūręs tokių svarbių daly- kų, kaip šios novelės.

J. Švaistas, MEILĖS VARDU. No- velės. Sakalas. 265 psl. Lt. 3,50. Meilė — tai amžina pasaka, tai neišsemiami aruodai temų rašytojams. Meilės var- das naujas, visada gyvas. Ir šios no- velės, autoriaus parašytos daugiausia meilės temomis, yra tikrai įdomios skaityti, jos parašytos literatūriškai, su stipria intriga.

J. Paleckis, PASKUTINIS CARAS. I t. Sakalas. 229 psl. Lt. 2,50. Ne vie- nam bus tikrai įdomu žinoti, kaip gy- veno ilgus metus valdęs didžiulę Ru- siją ir buvęs mūsų depotas, paskuti- nis caras Nikolajus II. Šioje knygoje aprašoma ne tik siaurai caro gyven- mas, bet plačiai paliečiama visa impe- rijos epocha. Rusijos santykiai su Vo- kietija, rusų japonų karas, 1905 m. re- voliucija ir jos vaisiai. Knyga labai įdomi.

Penketas, VYRAI IŠ RUSNĖS. Kar-
rių novelės. Sakalas. 222 psl. Lt. 2,—.
Šios knygos temos: Neringa, Klaipė-
da, Palanga, žalingas mums svetimas
elementas, tikrų sąmoningų lietuvių
kova su grovimo darbu. Visos idėjos
iškeliamos patrauklia fabula, gražia
menine forma ir literatūrišku stiliumi.
Knyga abai naudinga ir būtinai rei-
kalinga kariams, šauliams ir bendrai
visam jaunimui.

**Jonas Kossu-Aleksandravičius, UŽ-
GESE CHIMEROS AKYS.** IV lyri-
kos knyga. Sakalas. 64 psl. Lt. 2,50.
Su šiuo rinkiniu poetas vėl neša savo
tylų kentėjimą, savo pasaką ir kru-
viną auką, iškeltą kaip monstraciją,
kaip taurę. Dainuoja apie tėvynę,
apie pievų ramumą, apie kalnų viršū-
nes, apie auksinę pasaką.

**Alfonas Sušinskas, MARŠAS JAU-
NYSTEL.** Knyga jauniems jauno-
ju gyvenimo keliu. Sakalas. 25 psl.
Lt. 2,50. Jaunimas ištroškęs ugningo
žodžio, idėjų kovos: darbo, mokslo ir
meno entuziazmo. Visa tai ras šioje
knygoje. Knyga teiktina tiek visai
moksleivijai, tiek ir visam jaunimui.

**O. V. Milašius, MIGUEL MANA-
RA.** Šešių paveikslų misterija. Vertė
A. Vaičiulaitis. Sakalas. 85
pusl. Lt. 2,—. Autorius, mūsų tautie-
tis rašęs prancūziškai, didelės kultū-
ros žmogus, gilus mistikas, čia duoda
mums tikrai vertingą literatūros vei-
kalą.

MŪSŲ DRAUGAMS

Visus metus įvairiausiai būdais kal-
bėjęsis su savo skaitytojais, „Kariū-
nas“ šioje vietoje nori pasikrai ir as-
meniškai pasikalbėti. Kiekvienam jis
nori pareikšti padėkos, kad rodė rū-
pesčio savo žurnalo tobulėjimu ir
išsiplatinimu platesnėje visuomenėje.
Jausdamas šias skaitytojų viltis, mū-
sų žurnalas ryžte ryžtasi dar daugiau

tobulėti, dar labiau pateisinti savo
buvimą.

Gerai žinodami visuomenės susido-
dėjimą tuo gyvenimu, kurį atstovauja
„Kariūnas“, jausdami jaunuomenės ir
vyresniųjų meilę ir pagarbą Karo Mo-
kyklai, matome, kokie platūs horis-
zontai jaunam, kariniam entuzijazmui
pasklįsti po visą kraštą. Todėl ir
kviečiame kiekvieną esamą skaitytoją
ką pasitaikus supažindinti su „Kariū-
nu“, paraginti užsiprenumeruoti. Kiek-
vienas karininkas turėtų mėgsta prisī-
minti smagias, Karo Mokykloje pra-
leistas, dienas; besimokanti jauno-
menė įdomausi, kaip gyvena balta-
diržiai mokslu draugai. Visiems pa-
sakykime, jog „Kariūnas“ bus tarpis-
ninku tarp jūsų ir P. L. P. Karo Mo-
kyklos. Jeigu kiekvienas dabartinis
skaitytojas nors truputį idės pastangų,
kitamet mūsų šeima žymiai padidės,
ir mes galėsime dar sėkmingiau tobu-
linti „Kariūną“.

Karo Mokyklos dvasia, nuotaika ir
entuziazmu ypač domisi besimokan-
čioji jaunuomenė, tačiau jai vis nesu-
daroma sąlygų susipažinti su tuo gy-
venimu. „Krays“ užprenumeruoja-
mas mokyklų knygynams, tuo tarpu
„Kariūnas“ labai retas svečias moky-
mo įstaigose. Argi būtų gailima tą jau-
nuomenę dar karščiau, dar širdingiau
kariniam parengimui ir kariniams
mokslams nuteikti? Šiandie, kada taip
ryžtingai siekiama visuomenės su ka-
riuomene kuo širdingesnio bendradar-
biavimo, kada jaunuomenė ypač su
Karo Mokykla nori palaikyti kuo ar-
timesnius santykius, turime visus jun-
giančius saitus dar daugiau stiprinti.

Karo Mokyklos aVdovybė visu at-
sidavimiu „Kariūnu“ rūpinasi ir sielo-
jasi, mūsų bendradarbiai negaili savo
pastangų, o skaitytojų teprašoma la-
bai mažai — įvertinti tą misiją, kurią
„Kariūnas“ gali atlikti. Kiekvieno
skaitytojo gerais norais tikime.

12-

89.24.83